

שרידים חדשים

מירושלמי פסחים פרק ה' ו' ז'

סאה

ר. ש. לוינר

חלק קטן מן הניזיה שנלחה במצרים נקנה ע"י פרופ' דוד קויפמן ז"ל והגיע לבודפשט. רוב הקטעים האלה ניתנו ע"י אלמנת קויפמן לאקרימיה המרעית ההונגרית בבודפשט, מעוטם נשמרו בספריית בית מדרש לרבנים בעירנו ועלים אחרים היו ברשותו של המנהל י. א. בלוי ז"ל. במשך המלחמה העולמית השניה נגנזו כל הקובצים האלו שנית, ונגלו שוב פעם אחר השחרור. הקטעים שהיו בידי משפחת בלוי כיון שהיו טמונים בימי הפרעות במרתף לח, נפסרו כי נמחקה כתיבתם, קטעי בית מדרשנו נשמרו – על פי נס – בשלמותם, החומר שהיה באקרימיה גם כן נשאר, חוץ מאלה שהיו מושאלים ליחידים.¹

חבר המורים של בית מדרשנו החליט להוציא לאור כל הקטעים הנמצאים בבודפשט לכבוד המאסף הנפלא בשם, גנזי קויפמן.²

האוסף הזה רב הענין הוא למרות קטנותו ביחס לאלו שהם בארצות מרח ומערב. גם חומר תלמודי חשוב נמצא בו, ביחוד מענינים הקטעים השייכים לירושלמי. חברנו ש. ווירד נר"ו פירסם קטע ירושלמי על מסכת מכות, וכותב הטורים האלה מרפ"ס כעת בספר, ואכחר את שלשת הדעים קטעים חדשים מס' מתיבות על מס' כתובות ב"ט וב"ב שמחברו היה הראשון בימי הגאונים שעיבד גם ההלכה הירושלמית בספרו.³ חתן היובל רנן פרופ' א. מארכס נר"ו, ראש המרברים בכל מקום בביבליוגרפיה העברית, העמיק לעסוק בספר חשוב זה

¹ M. Weiss, *Katalog der hebr. Handschriften und Bücher in der Bibliothek des Prof. David Kaufmann*, Frankfurt a. M. 1906, p. 183-4. Nr. 592-594

² עיין מאמרי (הצופה י"ב 186): קובץ כ"י של יהודה אריה בלוי.

³ ל—מ קטעים היו אצל ספפחת נולדציהר ונאבדו במשך הפרעות. חלק מהם מעובד בספרו Eid und Schwur bei den Semiten: של י. נולדציהר ז"ל העמוד להדפס.

⁴ עיין Alexander Marx, *The Importance of the Geniza for Jewish History* (Reprint from the *Proceedings of the American Academy for Jewish Research*, vol. XVI), New York 1947

⁵ הרביץ 129-135, XVII, 1946. ועיין ה' הירושלמי להר"ם הוצ' ליברמן, עמ' ס"ז ואילך.

⁶ עיין ספרו של ב. ס. לוי ז"ל: ס' ה' כ' ו', תלמוד קטן לסדר מועד נשים וניקין, ירושלים, תרצ"ז; וע"ע מאמרו: המתיבות והריף (אלמה תרצ"ו, עמ' 105-113).

[ב]

לוינגר

רלח

מבחינת חקירת הירושלמי. גם העובדה הזאת נותנת לי הזכות לכבדו בהוצאה זאת שהיא, ממלאה חסרון⁷.

בית מדרש לרבנים בניוארק היום מרכזה של חקירת התלמוד הירושלמי, בין כתליו מרביצים תורה הגאונים הנפלאים במדע היהודי. פרופ' נינצבורג, הרפ"ס בראשונה קטעים מירושלמי פסחים פרק ב-ב בספרו, שרידי הירושלמי והוסיף על הראשונים שני קטעים חדשים בנומי שעכטערסו ספר א' קטעי מדרש והגדה מן הגניזה שבמצרים / שמכילים חומר השייך לסוף פרק ד' ולתחלתם של הפרקים ה' ו' ז'. הקטעים שאני נותן פה משלימים אותם של נינצבורג כי רוב הפרקים ה' ו' ז' נכללים בהם, אמנם החלקים האלה מפרק ה' ו' שנרפסו ע"י נינצבורג חסרים בהם. לפי זה ישנם עכשו בידנו קטעים מגוונים מצרים על פסחים מפרק ב' עד פרק ז'.

הקטעים האלה הם מאוסף האקדמייה. הקטע הראשון מכיל ח' עמודים, הגליונות נחתכים, נייר / 13 X 20 צ"מ, / כתב מרובע, 30-32 שורות על כל עמוד. כמה פעמים מטושטשת הכתיבה ולפעמים משמיט המעתיק תיבה או אות אחת ומשלימה בין השורות.

הקטע השני מכיל כ' עמוד, כמו כן נייר / 15 X 23 צ"מ, / כתב מרובע, 27-33 שורות על כל עמוד. חלקו העליון כלוי על כן קשה מאד לקרוא את השורות העליונות. חומר הנייר משונה מן הראשון. גם מעתיקי של הקטע הזה משמיט כמה פעמים מלים אחרות ומשלימן בין השורות. אופי הכתב רומה בשני הקטעים, בכל זאת אין מן הנמנע שלא איש אחר כתבם. קשה מאד גם להכריע על פי האורתוגרפיה, כי הסימנים משותפים הם בשני הקטעים. ראוי להזכיר שאף בשאר קטעי הגניזה שמוצאם ממצרים משתמשים לרוב באורתוגרפיה כזאת.

המעתיק נוקט בקביעות בכתיב הטיפוסי של ספרי א"י וכותב לפעמים, ו' במקום א': חומר=האמר.

ה', במקום א': קרייה=קרייא, אנה=אנא, רמיה=דמיא, הכה=הכא, מתניה=מתניא, אתה=אתא, הרה=הרא, מלתה=מלתא, הכן=אכן, בעה=בעא, אחייה=אחיא, שנייה=שניא, קדמיה=קדמייא, תנייה=תנייא, כהנה=כהנא, אבה=אבא, חנינה=חנינא, זעורה=ועירא, אדה=אחא, ארה=ארא, הילא=אילא⁸.

Alexander Marx, *Studies in Gaonic History and Literature*, (JQR. I, 7: 1910; *The Sefer Mesibol* 86-99).

8 בשנים שעברו הופיעו: פירושים וחדושים בירושלמי מייסדים על ספקים בהתחלשות ההלכה וההגדה בארץ ישראל ובכל מאת לוי בן סרנו הרב יצחק זצ"ל נינצבורג, בניוארק חש"א, כרך א'-ג': הלכות הירושלמי לרבנו משה בן מייסון ז"ל עם מבוא פירוש והערות מאת שאול בר"ר משה ז"ל ליברמן, בניוארק חש"א.
9: בניוארק תרס"ט 102-115.

10 בניוארק תרפ"ח, ל"ט-מ"א: שלשה שרידי הירושלמי, 430-448.
11 אמנם בבטוי, אחא חמי' נרס גם הסעיקה הוא. א' גם בסוף המלה, ואין סכנים י', אחר ה"א' כמו הדפוסים הכוחבים, איתא' במקום, אחא' שלנו. רומה לזה: אמי=אימי.
12 בדפוס לדוב, לא', לדאבוי הגדול לא יכולתי להשתמש בדפוס ויניציאה רק בהוצאת

רלט

שרירים חרשים

[ג]

רניל הוא לכתוב י", במקום א": חציי=חצאי, וריי=ודאי, הרמיי=הרמאין, דרומייה=דרומאי, שמליי=שמלאי, שמיי=שמאי, ניני=נאי, יסי=יסא, יסי=איסי, נהררעיי=נהררעאי.

כמו כן משמיט המעתיק את ה.א' בלי לתת במקומו אות אחרת: כן=כאן מן=מאן, רמר=דאמר, ותייה=ואתיא, נן=אן, בא=אבא כרגיל בידושלמי.

אין כל כך קבוע מנהגו בכתיבת השמות, אליעזר ואלעזר. רניל הוא לכתוב ליעזר, לעזר, במקום, אליעזר, אלעזר. בכל זאת, טועה הוא פעם אחרת וכותב, אליעזר במקום ליעזר¹³ שכרפוס, ואלעזר במקום לעזר¹⁴.

מנהגו כמו כן לכתוב בשמות, ר' במקום י': אבונא=אבינא, בוךאבון=אבין, זעורה=זעירא.

הקטעים האלה – כמו כ"י אחרים – עינים במקום אחד ועשירים במקום אחר. לדוגמה ראוי להביא פה ענין אחר שממנו נוכל לראות תועלת וחשיבות של הקטע הזה.

כ"י [29*ב]

רפוסים

פסחים פ"ו.	פסחים פ"ו ה"ה.	שבת פ"ט ה"ד.
כרבר שיש לו קיצבה	כרבר שיש לו קצבה	כרבר שיש לו קצבה
או כרבר שאין לו קיצבה	או כרבר שאין לו קצבה	או כרבר שאין לו קצבה
אין תעבריון		אין תעבריון
כרבר שיש לו קיצבה		כרבר שיש לו קצבה
ואפלו אין שם	אפילו אין שם	
תינוק אחר למול	תינוק אחר למול	
אין תעבריון	ואין תעבריון	
כרבר שאין לו [קיצבה]	כרבר שאין לו קיצבה	
והוא שיהא שם	והוא שיהא שם	והוא שיהא שם
תינוק אחר למול	תינוק אחר למול	תינוק אחר למול
אתא המי ¹⁵		אמר רבי יוסה
מליהון דרבנין עברין לון		מליהון דרבנן עברון לון
.....		כרבר שאין לו קצבה
.....		והוא שיש שם
למול		תינוק אחר למול
אתא חמי	איתא חמי	איתא חמי
הקדים	הקדים זמנו פטור	הקדים זמנו פטור
.....	איחר זמנו חייב	איחר זמנו חייב

ל. לאסס, ברליון בשנה ח' ר' ל' לפ"ק שהוא, כמו שרפס בויוציאה בענה (ה' אלף רכ"ב לביע') ו, כמו קראטאשין. ואססן אותה בעחיד בסימן: ד.

¹³ עיין לעמט זה השורה שלפניה ועוד.

¹⁴ יני 24.

¹⁵ קרוב לודאי שמעתיקו של פסחים דלנו על, אתא חמי' זה כשביל, אתא חמי' שבא אחריו

ואפשר שהשמיטו כי השב ענינו זה סותר את שלפניו.

רמ

לוינגר

[ד]

קרוב לרדאי שגרסתנו היא הנכונה וניסחת הרפוס משובשת היא. ההשואה הזאת מראה ל"כ איך נתהווה השכוש כרפוסים.

אין כל ספק שהמעתיק השמיט בפסחים את המאמר, אין תעבדינון כדבר שיש לו קצבה ובשבת את המשכו, אפילו אין שם תינוק אחר למול ואין תעבדינון כדבר שאין לו קצבה וע"י ההשמטות הללו נתהוו המסקנות כרלקמן. סבת הרלוז ברורה: שתי ההשמטות הללו מסיימות במלח, קצבה. דלוגים כאלה נמצאים בכל הספרות העתיקה בלי מספר. לפי זה נשחבש

בשבת: דבר שיש לו קצבה=הוא שיהא שם תינוק אחר למול.
בפסחים: דבר שאין קצבה=אפילו אין שם תינוק אחר למול.
אבל לפי גרסת הקטע שלנו – שנראה עיקרית – צ"ל המסקנה:

דבר שיש לו קצבה=אפילו אין שם תינוק אחר למול.
דבר שאין לו קצבה=הוא שיהא שם תינוק אחר למול.

ראיה לזה גם מאמרו של רבי יוסה / כ"י שלנו: אחא חמי; מליוהו הרבן עברון לון כדבר שאין לו קצבה והוא שיש שם תינוק אחר למול.

יוצא מזה שאין צורך כהוספתו והגחתו של בעל ק"ע בשבת: ה"ג אין תעבדינון כדבר שאין לו קצבה אפילו אין שם תינוק אחר למול וכמו כן אינה נכונה הגהתו והוספתו בפסחים¹⁶. מוטעיה ג"כ הגהתו של הפ"מ בשבת שחשב שמאמרו של רבי יוסה צ"ל: מליוהו הרבנן עברין לחון כדבר שיש לו קצבה וכו'.

חוץ מן ההוגמה הזאת ישנן עוד הרבה גרסאות בקטעים הללו שאינן מאמתות את השערות המפרשים והמגיהים¹⁷. אע"פ שאין לנו דעות לומר שהגרסאות שלנו אמיתיות הן בכל מקום, בכל זאת אם כ"י ישן נושן כזה מעיד על הרפוס ראוי עוד הפעם לעיין ברבר.

אמנם ערך גדול יש לשנוים הללו אשר מאמתים את הגהות המפרשים וגרסאות כ"י אחרים. עכשו כשזבנו בספרו המשובח של פרופ' שאול ליברמן, הירושלמי כפשוטו¹⁸ / בקיצור: שלי"כ / שעסק על פי כ"י ליידין המחוקן על ירו גם בפרקים האלה שאני נוהן בזה לפני הקורא, מיותר הוא להאריך פה בדברים. אסתפק בדוגמאות אחרות.

16 ה"ג אין תעבדינון כדבר שאין לו קצבה אפילו אין שם תינוק אחר למול ואין תעבדינון כדבר שיש לו קצבה והוא שיהא שם תינוק אחר למול.

17 כ"י: כשר, י"אני; יש בעשייתו מצוה, י"ב: [דבר שאין בעש] ייתו מצוה חייב...יש בעשייתו מצוה [פטר], ט"ז; לא עבר תולדות אש כאש ורבנין עבדין, י"ז; אבל בצונינת אסור, כ"א; אין חומר כרוב המתורין, כ"ד; שאה יכול לפנותו עושה קבר, ש"ז; גבילה שהוא עושה סכב, כ"ח; סמא מת שראה שהים, כ"ח; דאחפלנון דהגנין חמן, ועוד כמה מקומות.

18 פירושו מוסד על כתבי יד של הירושלמי וספרי רבותינו הראשונים ומדרשים בכתבי יד ורפוסים עתיקים, חלק ראשון כרך א', שבת עירובין פסחים, ירושלים תרצ"ה; וע"ע ספר אהבת ציון וירושלים סאת בער ראטנער, מסכת פסחים, פוערקה, תרס"ט.

[ה]

שרידים חדשים

רמא

א / א¹⁸=שלי"כ 452. מאמרו של ר' שמעון בן לקיש נשמר בכ"י שלנו כמו שהובא בתוס' רי"ד וכמו שהגיהו הק"ע וליברמן: אין שלא לשמו מעבוד [ה] לעבודה והוא כשר".

ב / א²³=שלי"כ 453. בנוגע למאמרו של ר' יוסה מאמת כ"י שלנו השערותו של ליברמן וגרסתו של כ"ל המתקנות ע"י ליברמן, לכל הפחות בחלקו הראשון, כי לפי כ"י זה תחלתו של המאמר כן הוא: אלו שחטו לשמו לקבל דמו שלא לשמו שמה אינו כשרן שחטו לשמו לקבל דמו שלא לשמו פסולי. לעומת זה המשכו גם בכ"י שלנו כמו ברפוסים: אילו שחטו להקטיד אמריו שלא לשמו שמה אינו פסול שחטו לשמו להקטיד אמריו שלא לשמו כשיר. אך השמיט המעתיק את המלים, שלא לשמו אחד. אילו שחטו ובמקום, פניול' שברפוסים גורס הוא, פסול' וצ"ע גם בשאר המקומות שכ"י שלנו גורס, פסול' במקום, פניול' או להפך.

ג / א³⁰=שלי"כ 453. כ"י שלנו מאמת השערותו של בק"ע וליברמן שהגרסה הנכונה כן הוא: ואין כיני אפילו שחטו לאוכליו במקום גרסת הרפוס: ... שלא לאובליר.

ד / ד¹¹=שלי"כ 457-458. בכ"י שלנו נמצא מפורש הגרסה המשוערת ע"י ליברמן על פי ספר חסידים הוצ' מקי"נ סי' חתי"א עמ' 204: ורד [נד ורום ועוד קטן].

ה / ה⁷=שלי"כ 459. כ"י זה מאמת בשלמותו תקונו של ליברמן: שחטו קורנם] לחצות פסול לאחר חצות מיר כשיר".

ו / ד³¹=שלי"כ 460. גרסת כ"י זה מוכיחה ג"כ שהמלים: כמה רחמך לעניין פ[מור] ככ"ל עיקריים הם, אמנם צ"ע שבמקום, יצא עוף שאינו זבח" אשר נמצא בשאר המקורות גרס כ"י שלנו / שורה 30: יצא דם שאינו זבח".

ז / ז²¹=שלי"כ 462. גם פה מאמת כ"י שלנו השערותו של ליברמן: כל הן / או: כל הן / רכת' זבח חג הפסח בארבע עשר".

ח / ח²⁷=שלי"כ 463. כ"י שלנו מאמת השערותו של ליברמן, אמנם אולי לא את מה" או צריכים להשמיט, אלא את המ' מלפני, פליגין¹⁹.

ט / י¹⁸=שלי"כ 474. בכ"י שלנו נמצא: שירחו את השבת במקום, אין רוחין את השבת" שברפוס.

י / י²⁶=שלי"כ 474. בגרסתנו נמצא כמו שצריך להיות על פי המקום המקביל בשבת, גבי תינוק". כמו כן בשורה 29 מוסיף כ"י שלנו כמו בשבת: מין מזבח ראוי להבנות".

יא / י"א¹⁶⁻¹⁷=שלי"כ 475. כ"י שלנו מאמת השערותו של ליברמן שצ"ל במקום, אילו ציבורי שברפוסים וכ"ל, אילו אילי ציבור".

19 ע"ע ש"ס: 106. מה פליגין'.

[ו]

לוינגר

רמב

י"ב / ט"ו¹ = שלי"כ 479. גרסתנו מאמתת השערתו של ליברמן המיוסדת על הראביה והעיסור שצ"ל במקום, מכניסין נדי מקולם בלילי יום טוב הראשון של חג וביום טוב האחרון של פסח" וביום טוב הראשון שלפסח".

י"ג / י"ז² = שלי"כ 481. בכ"י שלנו נמצא במקום, ועושה הלכה שברפוס, ועושה מעשה".

י"ד / י"ח²⁷⁻²⁶ = שלי"כ 482. פה נשמרה הגרסה הנכונה כמו ששיער הפ"ק. כמו כן מאמת כ"י שלנו השערת המפרשים שצ"ל במקום, אמר ד' תיפתר כר' ליעזר": אמר ד' מנה תיפתר כר' ליעזר"²⁰.

ט"ו / י"ט¹⁰ = שלי"כ 483. כ"י שלנו מביא גרסה מרויקת: ראמ' ר' לעזר בש' ר' הושעיה במקום גרסת הרפוסים: ראמר' ר' הושעיה".

ט"ו / כ"ג³ = שלי"כ 486. כ"י שלנו מאמת את השערתו של ק"ע וליברמן וגרס במקום את מחמיר עליו כציבור שאם נתודע לו לאחר זריקה ייעשה כמי שנטמא לפני זריקה בשביל שלא יאכל הבשר שברפוס: את מחמיר בציבור שאם נתודע לו לפני זריקה יעשה כמי שנטמא לאחר זריקה בשביל שלא יאכל הבשר".

י"ז / כ"ג²⁶ = שלי"כ 487. גם בזה מאמת כ"י שלנו השערת ליברמן בגרסו במקום ר' יוסה בשם ר' חסרא" כמו בנויר פ"ט: ר' יוסה ביר' בון בש' ר' חסרא".

י"ח / כ"ו¹³ = שלי"כ 489. גם בזה מאמתת הכרעת ליברמן שצ"ל: תני ר' חייה פסול גוף נשרף מיד פסול מכשיר טעון צורה" במקום גרסת הרפוס: תני ר' חייה פסול פסול גוף הוא ונשרף מיד. נטמאו בעלים או שמתו פסול מכשיר טעון צורה".

י"ט / כ"ח⁶ = שלי"כ 492. כ"י שלנו מביא גרסה נכונה במקום הגרסה המועתית שברפוסים, אחרי בוקרו של ארבעה עשר" בהתאם אל שבת פ"ב ה"א: אחר בוקרו שלחמשה עשר".

20 וקומץ' במקום קייסין' כמו שהניה הפ"מ.

א.

[פרק ה' ל"א ע"ד שו' 60-ל"ב ע"ג שו' 56]

- החטאת וכפר על המטהר מטומאתו אמ' ליה ר' יוס .
 מעתה אפילו הקטיר אמו' שאינן מעכבין את הכפ .
 פסח לשם בעלין מגיין ודין הוא מה אם החטאת
 שאין מחשבת ערילין וטמאין פוסלין בה צריכה
 שחאה לשם בעלין פסח שמחשבת ערילין וטמאין
 פוסלין בו אינו דין שיהא צריך לשם בעלין לא אם
 אמרחה בחטאת שהיא קרשי קרשים תומר
 בפסח שהוא קרשים קלים אמ' ר' יוסה ולא ממחשבה
 למרתה התורה ריבת מחשבה בפסח יתיר מן החטאת
 אמ' ר' חנניה קומי ר' מנא ומחטאתו אגו למידים
 וכי חטאתו שלמצורע לא לחידושה יצאת שחאה
 טעונה נסכים לשם בעלין ולדבר שיצא לחידושו אין למידין
 אמ' ליה וכי חטאתו שלמצורע מאיכין למרה שחאה פסולה
 שלא לשמה לא מן הדין קרייה רכת' ושחט אותה לחטאת
 וכת' תורת החטאת תורה אחת לכל החטאות אלא ממקום
 שהיא למידה משם היא מלמדת שחטו לשמו לזרוק רם .
 שלא לשמו אמ' ר' יוחנן יש שלא לשמו מעבודה לעבודה
 והוא פסול ר' שמעון בן לקיש אמ' אין שלא לשמו מעבוד .

- 2 הקטיר אמו' [הקטר אימורין ת"ל וכפר מה זריקה מיוחדת שהיא מעכבת את הכפרה
 יצא הקטר אימורין].
 3 בעלין] בעלים.
 4 ערילין וטמאין] ערלים וטמאים.
 5 בעלין] בעלים. ערילין וטמאין] ערלים וטמאים.
 6 בעלין] בעלים.
 7 אמרחה] אמרה. תומר] תאמר.
 8 קלים] קלין.
 8-9 ממחשבה למדתה] מחשבה למדה.
 9 יתיר] יותר.
 10 ומחטאתו] מן חטאתו. של מצורע. למידים] למידין.
 11 שלמצורע] של מצורע.
 12 בעלין] בעלים. ולדבר] ודבר. למידין] למידין. מוטו].
 13 שלמצורע] של מצורע. מאיכין למרה] מאיכין למידה.
 14 קרייה] קרייא.
 15 תורת] זאת תורת. תורה] תורת.
 16 פלמרח] פלמדה.
 18 אין] יש. עיין של"כ 452.

[ח]

לוינגר

רמד

- לעבודה והוא כשר אמ' ר' הילא ממחשבת פסול
 20 למיד ר' יוחנן אלו זרק רמו שלא לשמו שמה אינו פינו
 שחטו לשמו לזרוק רמו שלא לשמו פסול אמ' ר' יוסה
 מתרתין מלין לא רמייה מחשבת פינול למחשבת פסול
 אלו שחטו לשמו לקבל רמו שלא לשמו שמה אינו כש
 שחטו לשמו לקבל רמו שלא לשמו פסול אילו שחטו
 25 להקטיר אמוריו שלא לשמו שמה אינו פסול שחטו
 לשמו להקטיר אמוריו שלא לשמו כשיר אמ' ר' יוסה אנה
 חמית לר' ירמיה הפיס לר' בא אמ' ליה אימר לי טעמא דר'
 יוחנן למה שחטו לשמו לזרוק רמו שלא לשמו פסול
 נעשה משעה ראשונה כשוחט לשמו ושלא לשמו והוא
 30 פסול אמ' ליה ואן כיני אפילו שחטו לאוכליו לזרוק רמו

- 19 והוא ויהא. הילאן אילא. פסולן פינול.
 20 למידן לימד. אלון אילו. דמון ליחא בד.
 21 יוסה יוסי.
 22 מתרתין מלין לא רמייהן סן תרתין מילין לא דמיא.
 23 אלון אילו.
 24 לשמון שלא לשמו. עיין שליכ 453. שלא לשמון לשמו. שחטון דן סוסיף: שלא לשמו.
 25 אמוריו שלא לשמון אמוריו לשמו. פסולן פינול.
 26 אמוריון אמוריו. כשירן כשר. אנה אנה.
 27 אימרן אסר.
 28 כשוחטן כשוחטו.
 30 ואן ואין. לאוכליון שלא לאכליו. ככי שלנו הניה גם הקיע. עיין שליכ 453. דמן
 אח דמו.

ב.

- ...
 . לא לאוכליו ויהא כשר לית יכיל ראמ' ר' הילא בש' ר'
 . חנן שחטון לאוכליו לזרוק רמו שלא לאוכליו כשר
 . תא ר' יעקב בר אחא בש' ר' יוחנן אפילו שחטו
 5 . אוכליו לזרוק רמו שלא לאוכליו כשר ר' יוסי חייל
 . [תרין טעמיו דר' יוחנן למה שחטו לשמו לזרוק
 . מו שלא לשמו פסול נעשה משעה ראשונה כשוחטו

- 2 דאמ' דמר. הילאן אילא.
 4 אההן אחא. אפילו ליתא בד.
 5 יוסי חיילן יוסה נסיב חייליה.
 7 ראשונהן הראשונה.

- שמו ושלא לשמו הוא פסול למה שחטו לאוכליו לזרוק .
 10 . מו שלא לאוכליו כשר נעשה משעה ראשונה כשחטו
 לאוכליו ושלא לאוכליו והוא כשר ר' חנניה אמ' קומי ר' מנא
 בש' ר' יודן טעמא דר' יוחנן הרי כל שאלו יבא לאותה
 העבודה ואינו מחשב לה מחשב הוא מעבודה אחרת
 לה אילו שחטו לשמו לזרוק דמו שלא לשמו שמא אינו פיגול
 שחטו לשמו לזרוק דמו שלא לשמו פסול אלו שחטו לשמו
 15 לקבל דמו שלא לשמו שמא אינו כשר ובשעת קבלה מח
 מחשב הוא הרי כל שאילו יבוא לאותה העבודה ואינו
 חשב לה מחשב הוא מעבודה אחרת לה אילו שחטו
 שמו להקטיר אמוריו שלא לשמו שמא אינו פיגול
 . . שעת הקטרה אינו (!) מחשב הרי כל שאילו יבא
 20 לאותה העבודה והוא מחשב לה אינו מחשב
 . עבודה אחרת לה אמ' ליה לא תחיבני מפיגול על
 פסול דאמ' ד' יוסה מתרתין מלין לא דמיה מחשבת
 פיגול למחשבת פסול מה נפק מן בינהון אמ' ד' שמואל
 בר אבורמא חילופין בשאר ימות השנה שחטו
 25 לשמו לזרוק דמו שלא לשמו לזרוק דמו שלא
 לשמו בשאר ימות השנה על דעתיה דר' יוחנן כשר
 על דעתיה דר' שמע' בן לקיש פסול ר' יוחנן אמ' על
 דעלי אבא בד בא ראינון אמרין מניין שהפסח
 נשתנה לשם שלמים חלי' לו' ואם מן הצאן קרבנו
 30 לזבח שלמים כל שהוא מן הצאן בא שלמין התיבון

9 ראשונה הראשונה.

11 הרי' ליחא כך. שאלו יבאן שאילו יבוא.

13 לסמון, לסמו' תלויה בין השורות.

14 פסול' פיגול. אלון אילו. לסמון ליחא כך.

16 שאילו' ה.ס' תלויה בין השורות.

17 מחשב הוא' הוא מחשב.

18 אמוריו' איסוריו.

19 אינו' וכצ"ל.

21 תחיבני' תחיבני.

22 דאמ' דמר. מתרתין מלין לא רסיה' מן תרין מלין לא רסייא.

23 נפק' נפיק.

25-26 לזרוק דמו שלא לסמון ליחא כך. ומיותר הוא.

27 ר' יוחנן אמ' ר' יוחנן.

28 דעלי' דא אמר לי. עיין שליכ' 455. כא' אבא.

29 נשתנה' משתנה.

30 שלמין' שלמים.

ג.

-
1. שהיה באה אפילו מן הבקר התיבון הרי אשם . . .
2. אבון בר כהנה מן הצאן דבר שהוא בא מכל הצאן . . .
3. אשם שאינו בא אלא מן האילים בלבד בכל אחר את . . .
4. מן לרבוב והכה את אמ' מן למעט אמ' ר' מנא מיעטו . . .
5. בא אלא מן האילים בלבד התיבון והכה' אם מן הצאן . . .
6. מן הכשבים או מן העזים לעולה מעתה מותר הפ . . .
7. עולה אמ' ר' אבון משנין דבר שהוא לאכילה לרבר . . .
8. לאכילה ואין משנין רבר שהוא לאכילה לדבר שאי . . .
9. לאכילה אמ' ר' יוסה ביד' בון משנין קרשין קלין לקד . . .
10. קלין ואין משנין קרשין קלין לשם קרשי קרשים . . .
11. ר' יוחנן על דעלי דר' חנינה ראינון אמרין אין הפסח . . .
12. משתנה לשם שלמים אלא אם כן שחטו לשם שלמים . . .
13. ואני או' אפילו שחטנו לשם עולה אמ' ר' הילא טעמא ד . . .
14. יוחנן ואם מן הצאן קרבנו לזבח שלמים כל שהוא זב . . .
15. בא שלמים ומשתנה למחשבת פסול היך עבירה . . .
16. שחטו לשם עולה על מנת לזרוק דמו למחר מכל מק . . .
17. פסול הוא אין חימר משתנה למחשבת פסול פיגול הו . . .
18. אין חימר אינו משתנה למחשבת פסול פסול לשם . . .
19. ושלא לשמו בשאר ימות השנה ר' בון בר חייה בש' שמ . . .
20. בר אבה מכיון שאין לו שם נעשה כשוחטו לשמו וש . . .
21. לשמו בשחיקה והוא כשר אמ' ליה ואן כיני אפילו ש . . .
22. לשמו לזרוק דמו שלא לשמו יעשה משעה דא . . .

3 אבון] בון, כהנה] כהנא, שהוא באן הכא.

6 והכה] והכא.

8 לדבר] ברבר.

9 לרבוב] ברבר.

10 יוסה ביד'] יוסי בי רבי, קרשין] קרשים, לקד . . .] לשם קרשים.

12 דעלי דר'] ראמר רבי (עיין לעיל ע' ב' שורה 28), ראינון] דאתון.

14 שחטון] ליחא כך, הילא] לא.

16 ומשתנה] משתנה, עבירה] עביר.

18 הו,] ליחא כך.

19 פסול] פסולו, ועין בהוספת העורך.

21 אבה] אבא.

22 ואן] ואין.

23 יעשה] וייעשה.

רמז

שרירים חרשים

[יא]

- כשוחטו לשמו ושלא לשמו ויהא פסול
- 25 מן אמר בשתיקה כשר או נאמר בשתיקה פסול
- מניין שהוא צריך לשוחטו לאוכלו ר' יוחנן בש' ר' ישמע
- איש לפי אכלו לפי אוכליו תכוסו אמ' ר' יאשיה לשון סודס
- הוא זה כארס שהוא אמר להבירו כוס לי את הטלה הזה
- כיצר שלא לאוכליו שחטו לשם חולה ולשם זקן שאי
- 30 יכולין לוכל ממנו כזית כיצר שלא למנויו שחטו לשם

24 ויהא פסול בשתיקה ויהא כשר.

25 מן סאן.

26 לאוכלוין לאוכליו.

27 לפי אוכליוין ליחא בך. הכוסין תכסו.

28 כארסן ה'כ' חלויה. אמרן אומר.

29 ולשםן לשם.

30 ממנוין ליחא בך. למנויוין למנויו.

ד'

- אחרת
- אמרוין שאברו מהשב להן כמישהן קיימין
- אמרה שחטו שתאכל ממנו חצי חברתו פסול
- 6 . חניי קומי ר' יוסה תיפותר שהיו כולם חולים אמ' ליה
- לשם בני חבורה פסולה אמ' ליה בשהיו שם כשרין
- טו לשם פסולין אמ' ר' לעזר מתניתה בששחטו
- כליו וניתכפר בו לאוכליו ושלא לאוכליו אבל אם שחטו
- עה ראשונה וניתכפר בו לאוכליו ושלא לאוכליו פסול
- שמלויי אתה לגבי ר' יונתן אמ' ליה אלפי אנרה אמ' ליה

1 אחרת] כיון שאין בשורה אחת רק ל"פ-פ"ב אותיות קרוב לודאי שכבי שלנו חסרים לכל הפחות שנים מן המאמרים המתחילים ב,ה,רא'.

2 אמרוין] אימרוין.

4 תיפותר] ה"י חלויה. כולם חולים] כולן חולין.

5 בנין] בני חלוי. פסולה] פסולין. כשרין] כשירים.

6 לעזר] אלעזר. מתניתה] מתניתא.

7 וניתכפר] נחכפר.

8 ראשונה וניתכפר] הראשונה ונחכפר.

9 שמלויין] שמלאי. אתה] אתא. לגבי] נבי. אלפי] אלפן.

דמח

לוינגר

[יב]

- 10 . . . ורת בידי מאבותיי שלא ללמד אנרה לא לבכליים ולא
 . . . רומיים שהן נסי רוח ומעוטי תורה ואת נהרדעיי ודר
 . . . רום ועוד קטן אמ' ליה אמור לי הרה מילתה מה בין לשמו
 . . . שלא לשמו ומה בין לאוכליו ושלא לאוכליו אמ' ליה לשמו
 . . . שלא לשמו פסולו מגופו לאוכליו ושלא לאוכליו פסולו
 15 . . . חרין לשמו ושלא לשמו אין את יכול לבוד פסולו מתוך
 . . . שירו לאוכליו ושלא לאוכליו אין את יכול לבוד פסולו
 . . . וך הכשירו לשמו ושלא לשמו נוהג בכל הקרשין
 . . . כליו ושלא לאוכליו אינו נוהג אלא בפסח אמ' ר' יוסה
 . . . הרה רר' לעור את שמע תרתיי ראמ' ר' לעור מתניחה
 . . . שחמו לאוכליו ושלא לאוכליו אבל אם שחמו משעה
 20 . . . שונה ונתכפר בו לאוכליו ושלא לאוכליו פסול הרי פסולו
 . . . חמת אחרים ואת יכול לבוד פסולו מתוך הכשירו וחמר
 . . . כו אלא כיני לשמו ושלא לשמו נוהג בכל הקרשין
 . . . אוכליו ושלא לאוכליו אינו נוהג אלא בפסח אמ' ר' אבון
 25 . . . ית לך חורי לשמו ושלא לשמו נוהג בכל העבודות
 . . . אוכליו ושלא לאוכליו אינו נוהג אלא בשחיטה לאוכליו
 . . . זיתים ושלא לאוכליו כותים כשר לאוכליו כותים
 . . . לא לאוכליו כחצי זיתים כל שכן כשיר לאוכליו כחצי
 . . . תים ושלא לאוכליו כחצי זיתים מהנן קיימין אם
 30 . . . שהיחה מחשבה לכושר תרא המחשבה לפסול
 . . . אינה מחשבה לכושר לא תהא מחשבה לפסול

10 מאבותיי מאבותי לבכליים לבכלי.

11 . . . רומיים לדרומי. נהרדעיי נהרדעאי.

12 ועוד קטן ליחא בדך. כ"י שלנו מאמח גרסת ספר חסידים. עיין שלי"כ 458. הרה
 מילתה] הרא מילתא.

13 ומה] מה.

15 . . . חרין] מאהרים.

16 אין ליחא בדך. עיין שלי"כ 459.

17 הקרשין] הקרשים.

19 הדה] הרא. דמ' דמר. מתניחה] מתניחא.

20 לאוכליו] ד' סוסיף: נתכפר בו לאוכליו. שחמו] שחט.

22 אחירים] אחרים. ותמר] ואת אמר.

23 כו] הכין. הקרשין] הקרשים.

24 אבון] אכין.

27 זיתים] כותין. כותים] כותין. כותים] כותין.

28 זיתים] זיתין. כל] וכל. כשיר] כשר.

29 מהנן] מה און.

30 מחשבה] המחשבה.

31 סחשבה] המחשבה. לכושר] לפסול. מחשבה] המחשבה. לפסול] לכושר.

ה'.

.....
 לאכל כחצי זית ולהקטיר כחצי זית כשר שאין א
 והקטרה מצטרפין שחטו שתתכפר בו חצי ח
 ר' יונה אמ' פסול נעשה כמתפוס כפרת אילו לאלו מא
 5 שלא נתכפר לאלו לא נתכפר לאלו ר' יוסה אמ' כשר ב
 תנינה חזר ביה ר' יוסה אמ' לי . . . פניחס לא כן אלפן ר
 כשר אמ' ליה הא קביעה נבך במסמרה שחטו קוד
 לחצות פסול לאח . . . ות מיד כשיר קודם לתמיד כ
 ותני כן יכול אם קדם . . . לתמיד לא יאוחר התם
 10 תלי לוי תעשה ריבה אמ' ר' בון מתניתה אמרה פסח עצ
 כשר אין תימר פסול כמי שלא קדם את א
 ואבריו קורמין לפסח ופסח לקטורת וקטורת להטבת
 הנירות והכה את אמ' הכן אמ' ר' הילא כן בחיי וכן בשחוט
 מניין לשוחט את הפסח על החמץ שהוא עובר בלא תע
 15 תלי לוי לא תשחט על חמץ רם זבחי אין לי אלא שוחט זור
 מניין תלי לוי ולא על חמץ רם אמ' ר' שמואל בר בב (1) יצחק
 שהוא מתחייב על הזריקה והרה אמרה פסח עצמו כש
 אמ' ר' יוסה תיפתר שנתמנה לו חמץ בין שחיטה לזר
 או שהיה זה שוחט זה זורק תני חזקיה לא השחט
 20 חמץ רם זבחי התורה קראת אותו זבחי אמ' ר' מנא אי
 דתנתה חזקיה מצינו רבר פסול וחייבין עליו חטאת ה
 את הפסולה איה תניי תני חייב אית תניי תני פטור אמ' ר'

2 ולהקטיר] וי'ו תלויה.
 4 אמ' פסול] פוסל. כמתפוס] כמתפיש. לאלון] לאילו.
 5 לאלו . . . לאלון] לאילו . . . לאילו.
 6 תנינה] תנייא. יוסה] יוסי. אלפן] אילפן.
 7 קביעת] קבועה. בפסרתה] כמסמראיי.
 8 לחצות] לפסח. עיין שלי"ב 8-169. כשיר] כשר.
 10 . בון] אבין. מתניתה] מתניתא.
 12 ואבריו] ואיבריו. וקטורת] והקטורת.
 13 הנירות והכה] הנרות וכא. הכן] אכן. הילא] לא. כן בחיי] כאן בחי. וכן] וכאן.
 בשחוט] ד' מוסף: הלכה ד'.
 14 את הפסח] פסח.
 15 שוחט וזר[ק]ן] השוחט הזורק.
 16 ולא] לא. כב] רב. וכצ"ל.
 17 הרה אמרה] הרה אמרת.
 21 דתנתה] דתניתה.

חסרא מן דמר חייב בשנפסלה מחמת חימוצה ומן דמ .
 פטור בשלא נפסלה מחמת חימוצה הקטיר אמורין . . .
 25 חמץ אית תניי תני חייב אית תניי תני פטור מן דמר חייב
 רם מכל מקום מן דמר פטור זבח מה זביחה מיוחדת
 שהיא מעכבת אח הכפרה יצאו הקטיר אמורין שאני .
 מעכבין את הכפרה מלק עוף על חמץ אית תניי תני חיי.
 אית תניי תני פטור מן דמר חייב רם מכל מקום מן דמר
 30 פטור זבח יצא רם שאינו זבח ר' יעקב בר זבדי בעה
 קומי ר' יוסה מן דמר חייב ניחה כמה דתמר לעיניין פ . . .

- 23 מן דמר] מאן דאמר. ומן דמר] מאן דאמר.
 24 אמורין אימורין.
 25 מן דמר] מאן דאמר.
 26 מן דמר] מאן דאמר.
 27 מעכבת אח] מעכבה. הקטיר] ה"י חלויה. הקטיר אמורין] הקטר אימורין.
 29 מן דמר] מאן דאמר. מן דמר] ומאן דאמר.
 30 רם] עוף. בעה] בעא.
 31 מן דמר] מאן דאמר. ניחה] ניחא. כמה . . . פ . . .] ליחא בד. עיין שליכ 160.

ו'

.....
 למירין עונש מפטור רבנין רקיסרין בעיין
 ל והמהלך על החמץ יה . . חייבין חל' לוי' זבח מה
 ה מיוחדת שחייבין עליה בחוץ יצאו המקבל
 5 . . הלך שאין חייבין עליהן בחוץ יכול המקטיר אמורין
 . . החמץ יהא חייב חל' לוי' וכפר מה זריקה מיוחדת שהיא
 . . כבח את הכפרה יצאו הקטיר אמורין שאין מעכבין . .
 הכפרה ר' יעקב בר זבדי בעה ר' יוסה ער ראת
 . . ין ליה לעיניין פטור רוניה לח מקבל והמהלך

- 3 החמץ] חמץ. חייבין] חייב.
 4 יצאו] יצא.
 5 . . . הלך] ד מוסיף: על חמץ.
 7 הכפרה] כ' חלויה. הקטיר אמורין] הקטר אימורין. שאין] שאני.
 8 בעה] בעא.
 9 ליה] ליה' כתוב בין השורות. ליה לעיניין פטור] לה לפטור. דוניה] דוה.

- 10 ל החמץ יהא פטור תלי לוי חה מיוח . . .
 שחיי ל . ה בחוץ רבה הקטיר אמורין
 שיהוא ח יכול המקטיר אמורין על
 חמץ יהא פטור תלי לוי וכפר מה זריקה מיוחדת שהיא
 . עכבת את הכפרה אף ארבה המקבל והמהלך שיהוא
 15 . עכבין את הכפרה אמ' ליה דבר שהוא שווה בשניהם
 . למד דבר שאינו שווה בשניהם אינו מלמד זבח מה
 . יחה מיוחדת שהיא מעכבת את הכפרה חייבין עליה
 . חוץ יצא המקבל והמהלך שאין חייבין עליהן בחוץ
 . צאו הקטיר אמורין שאין מעכבין את הכפרה תמן
 20 . נינן בית שמיי אמורין סאור כוית וחמץ ככותבת
 בית הלל אמורין זה וזה כוית ר' זריקן בש' ר' יוסה בן
 חנינה לא שנו אלא לביעורו הא לאכילה כוית ר' אבהוא
 בש' ר' יוחנן בין לביעורו בין לאכילה כוית קם ר' מא
 עב ר' חזקיה אמ' ליה מנן שמע ר' הדה מילתא אמ' ליה
 25 מר' אבהוא אמ' ליה אן אמורין ר' אבהוא בש' ר' בין לבעורו
 בין לאכילה כוית שחטו על חמץ אחר מי את מהלך
 אחר אכילתו או אחר ביעורו תמן אמ' ר' ירמיה בשם ר' זעורה
 שני חציי זיתין בתוך הבית אין הבית מצרף בתוך הכלי
 הכלי מצרף שחטו עליהן מאחר שאילו בתוך הבית
 30 ואין הבית מצרף פטור או מאחר שאילו בתוך הבית

- 10 החמץ חמץ.
 11 הקטיר אמורין הקטיר אימורין.
 12 שיהוא ח שחייבין. אמורין אימורין.
 14 אף אף אני. וכצ"ל. שיהוא שהן.
 15 שהוא שווה בשניהם שיה בשניהן.
 16 שווה בשניהן שיה בשניהן.
 17 חייבין וחייבין.
 19 הקטיר אמורין הקטיר אימורין. שאין מעכבין שאינן מעכבות.
 20 שמי אמורין שמי אמורים. סאור כוית סאור כוית. ככותבת ככותבת.
 21 בית כוית. אמורין אמורים. כוית כוית.
 22 תנינן חנינא. הא אבל. אבהוא אבהו.
 24 הדה הדה. ליה ליה. ליה הליתה.
 25 מר' אבהוא סן דבי אבהו. אן ואן. אבהוא אבהו. בשם ר' דן מסיף: יוחנן.
 לבעורין לביעורו.
 27 זעורה זעורה.
 28 חציי זיתין חצאי זיתים. מצרף מצרף.
 29 מצרף מצרף.
 30 מצרף מצרף. הבית הכלי והכלי מצרף.

ז'

חייב שחטו על סיאור מאחר דמר חונא בשם רב מותר
 לכלבו פטור או מאחר דרב אמ' לוקין על אכ חייב ר' ש
 בן לקיש אמ' עד שיהא שוחט לאחר מבני חב חנן א
 לשוחט אף על פי שאינו מבני חבורה ד' יעקב בר ר'
 לשוחט אף על פי שאינו מבני חבורה לאחר מבני חבורה א
 על פי שאינו לשוחט ר' יוחנן אמ' אפילו נתון עמו בירושלם
 ר' שמעון בן לקיש אמ' עד שיהא נתון עמו בעזרה דין
 כדעתיה ודין כדעתיה דאחפלגון שני ימים טובים שלגליות
 מקבלין התרייה על הספק ר' שמעון בן לקיש
 אמ' אין מקבלין התרייה על הספק הכל מודין שאם היה
 נתון כנגדו בחלון בירושלם מן ר' ודיי וסן דמר בעזרה
 בירושלם הוא מה טע' דר' יודה דם זב פסח ורם תמיד
 אמ' ר' יוחנן טע' דר' שמעון בת' אחד אומ' חט על חמץ
 דם זבחי וכת' אחר אומ' לא תזבח על חמץ דם זבחי אחד
 הפסח בארבעה עשר ואחד שאר כל הזבחים בחולו
 שלמועד מה ראיתה לרבוחן בחולו שלמועד ולהוציאם
 מארבעה עשר אחר שריבה הכת' מיעט מרבה אני
 אותן בחולו שלמועד שהוא כל יראה וכל ימצא ומוציא
 אותן מארבעה עשר שאינו כל יראה וכל ימצא ותייה
 כההיא דר' מאיר דר' מאיר אמ' משש שעות ולמעלן
 20

- 1 סיאור] סיעור. דמר] דאמר רב.
- 2 לכלבון] לכלבי.
- 3 שוחט] לשוחט. יחנן] יוחנן.
- 4-5 ר' יעקב . . . חבורה] ליהא כד. ועיין בהוספת העורך.
- 6 נתון] וי' תלויה. לשוחט] שוחט.
- 8 דאחפלגון] דאיפלגון. שלגליות] של גליות.
- 9 הספק] ספק.
- 10 הספק] ספק.
- 11 מן] מאן. ודיי] ודיאי. וסן דמר] וסאן דאמר.
- 15 ואחד] אחד.
- 16 שלמועד] של מועד. ראיתה] ראית. שלמועד ולהוציאם] של מועד ולהוציאן.
- 17 מארבעה] מן ארבעה. מיעט] ומיעט.
- 18 שלמועד] של מועד.
- 18-19 ומוציא אותן] ומוציאן.
- 19 שאינו] שאינן.
- 20-21 ותייה כההיא] ואהיא כיי.
- 20 דר'] דאד.

מרבניהן אמ' ר' מנא כלהן דכת' זבח חג הפסח בארבעה
 עשר נן קיימין אמ' ר' יוחנן חבורה היתה מקשה
 מה נן קיימין אם בשאבד ונמצא קודם כפרה בין
 לשמו בין שלא לשמו כשר ונתק לראיה אם בשאבד
 ונמצא לאחר כפרה בין לשמו בין שלא לשמו פסול
 ושלמים הוא וקיימה בשנטמאו הבעלים או שהזירו
 וכבר נדחה לפסח שניי לשמו פטור והוא פסול ושלא
 לשמו חייב שהוא כשר והיידנו לשמו פטור חמן
 אמרין בש' רב חסדא בשעברה שנתו בין ראשון לשני
 ר' הילא בש' ר' יוחנן בשיעבר זמן כפרתו: ד' פסח שעי' . . .

- 21 כלהן] להן, עיין שליכ 462. בארבעה] ארבעה.
- 22 נן] און.
- 23 נן] און, כפרה] לכפרה.
- 24 ונתק לראיה] ונתק לרעייה.
- 25 ושלמים] שלמים. בשנטמאו] בשניטמאו.
- 27 שניי] שני. וסלא] סלא.
- 28 שהוא] והוא. והיידנו] והיידנו.
- 30 לשניי] לשני.
- 30 הילא] לא. בשיעבר] בשעיב'. ד'.] ליחא בד'.

ח'.

.....
 ור' יהושע מכשיר ר' ליעור פוסל שהוא שוחט פסח לשם
 . . . מים ר' יהושע מכשיר שהוא שוחט שלמים לשם פסח
 . . . יון שעיבר זמנו לא שנייה היא שוחט פסח לשם שלמים
 . . . א שוחט שלמים לשם פסח על דעתיה דרב חסדא בשיעבר
 5 . . . נתו בין ראשון לשני על דעתיה דר' הילא בש' ר' יוחנן בשיעבר
 . . . מן כפרתו: ד' ר' יעקב בר אחא בש' ר' יסא ניתן כוח בקולו
 שלמשה והיה מהלך בכל ארץ מצרים מהלך ארבעים יום מה
 . . . יה או' ממקום פל' ועד מקום פל' כת אחת ממקום פל' ועד

- 2 שוחט] כשוחט.
- 3 ר'] ור'. שוחט] כשוחט.
- 4 שעיבר] ה"י חלילה. שנייה] שניא. שוחט] השוחט.
- 5 שוחט] השוחט.
- 6 לשניי] לשני. הילא] לא.
- 7 ד'] הלכה ד' . כוח] כח.
- 8 שלמשה] של משה. והיה] ד' מסיף: קולו. סה] וסה.
- 9 ממקום] וממקום.

- 10 מקום פל' כת אחת ואל תחמה מה אם אבק שאין דרכו להלך
 . ת אמ' והיה לאבק על כל ארץ מצרים קול שדרכו להלך לא
 כל שכן אמ' ר' לוי כשם שניתן כוח בקולו שלמשה כך ניתן
 כוח בקולו שלפרעה הרשע והיה מהלך בכל ארץ מצרים
 מהלך ארבעים יום מה היה או' קומו צאו מתוך עמי גם אתם
 גם בני יש' ולכו עבדו את י"י לשעבר הייתם עבדיי מיכן והלך
 15 אתן עברי י"י באותה שעה היו אומ' הללו יה הללו עברי י"י ולא
 עברי פרעה תני תמיד שיש לו שני נסכים תוקעין לנסכין
 פסח שאין לו נסכין תוקעין על שחיטתו דלמא ר' זעורה
 .ר' יעקב בר אחא ור' אבונא הוון יתיבין אמ' ר' אבונא מפני
 20 הרמין אמ' ליה ר' יעקב בר אחא בכל פסך אמ' ליה ר' זעורה
 בפלגות פסך אתא ר' ידמיה בשם ר' יוחנן מפני הרמין: ז' ק'
 כתוב אחר או' אך כבוד שור או בכור כשב או בכור עז
 וכת' אחר או' ורם וזבחיך ישפך על מזבח י"י . . . אם שפיכה
 למה זריקה אם זריקה למה שפיכה תני ישפוך לא יטיף
 25 ישפוך (!) לא זיה ישפוך לא זירוק פירש בקבלה הכהנים
 זורקין את הדם מיד הלויים הכל מודים בשפיכה דיהבן
 בהוייה דיהבן מה פליגין בזריקה ר' חנניה ור' מנא ר' מנא
 אמ' זריקה כעין שפיכה ר' חנניה . . . זריקה כעין הוייה

10 ואלן ולא. מהן ומה.

11 אמ'ן סר. על כלן בכל.

12 כוחן כח. שלמשהן של משה.

13 כוחן כח. הרשען ליחא בד. והיהן ד' מוסיף: קולו.

14 מהן ומה.

15-14 נס . . . את י"י ליחא בד.

16 עבריין עברי פרעה. והלךן והילך.

17 אתןן אתם. י"י ה'. שעתן השעה. הללו יהן הללויה.

18 שנין ליחא בד. לנסכיןן לנסכים.

19 נסכיןן נסכים. על שחיטתו ד . . . אן לשחיטתו דלמה. זעורהן זעירא.

20 אבונאן אבינא. אבונאן אבינא.

21 הרמיןן הרמאין. אחאן אחא. פסךן פוסך. זעורהן זעירא.

22 פסךן פוסך. הרמיןן הרמאין. ז'ן הלכה ר'.

23 עזן ד' מוסיף: לא תפדה קודש הן את דמם תורק על המזבח.

24 י"י ה'.

25 אסן ואס. ישפוךן ישפך.

26 ישפוךן ישפך. ישפוךן ישפך. פירשן ופירש. הכהניםן כהנים.

27 מודיםן מודין. דיהבןן די הכן.

27 בהוייה דיהבןן ובהוייה די הכן. מה פליגיןן ומה מפליגין. עיין סלייב 468. ר' חנניה
 ר' מנא ליחא בד.

30 אמ' ר' יוחנן בר מרייה קרייה מסייע לר' הגניה כי מי
גדה לא זורק עליו טמא יהיה והייד לה קיים גבי הוייה
והוא צווח לה זריקה: ק' תמן תנינן יצאו ואכלו
ושחו ובאו בין הערבים וקראו הלל הגרולה אי זו היא

29 מדייה] מריי.
30 יהיה] ד מוסיף: ונומר. והייד לה] הא ריילא. עיין של"ב 408. גבי] גבה.
31 והוא] ואת. ק'ז] הלכה ז'.

ט.

[פרק ו' ל"ג ע"ב שו' 17-פרק ז' ל"ה ע"ב שו' 8]

.....
.....
.....

5 יבלתו
שבות
בש' ר' י

אחר מאוסין הן והדין זבח כא.
היא הכה דכתיב זבח ג' אמ' ר' מ
הוייה רוחה ואילו אינן רוחין אלא שניי

10 בזבח מלמיה רד' זעורה אמרה היא זבח
יורה בר פזי רבר קפרה קומי ר' זעורה חמיה
ר' ליעזר מר' יושע תשובה שזה בזבח זה בזובה

15 בר קפרא חמה וד' ליעזר לא תמה מה שבות ולא כן
המחלל את הקדשים והמבזה את המועדות והמפיר
בריתו שלאכינו אבריהם והמגלה פנים בתורה אף על פי שיש

9 הכה] הכא. ג'] ליחא בד.
10 דוחה] דוחין. שניי] שנה.
11 מלמיה] מילמיה. זעורה] זעירא. אסרה] אסר.
12 זעורה חמיה א . .] זעירא חמהני.
13 יושע תשובה] יהושע את התשובה.
14 וד' ר' ליעזר. ד מוסיף: אוסר. מה שבות] מהשבות. ולא] לא.
15 והמפיר] והסיפר.
16 אכינו אבריהם] אכרחס אבינו.

[כ]

לוינגר

רנ

בירו מעשין טובין אין לו חלק לר' יושע הרי חגיגת יום
טוב כשישתך תוכיח שהתירו בה משם מלאכה ואסרו
בה משם שבות והוזה ליה מימור ליה לא אם אמרת
20 בתנינת יום טוב שאין חייבין עליה כרת תאמר בפסח
שחייבין עליו כרת ויחיבניה כמתניתין לא אם אמרת
ביום טוב שאין חייבין עליו כרת תאמר בפסח שחייבין
עליו כרת אמ' ר' מנא שניה הוא יום טוב שאין חייבין
עליו כרת כההיא דאמ' ר' אמי עשירין היו בתשובת
25 כההיא דאמ' ר' נסא כאינש דאית ליה תרין טעמין
והוא מותיב חד מנהון: ד' שלש עשרה שנה עשה
ר' עקיבה נכנס אצל ר' ליעזר ולא היה יורע בו וזו היא
תחילת תשובתו הראשונה לפני ר' אליעזר אמ' לו ר' יהושע
הלא זה העם אשר מאסת בו צא נא ע' וה' בו תמן תנינן
30 אי זו היא דרך דחוקה מן המודיעית ולחוצן וכמידתה
לכל רוח רב' ר' עקיבה ר' ליעזר או' מאסקופת העזרה
ולחוצן אמ' ר' יוחנן לא אמ' ר' ליעזר אלא לפוטרו מן ההכרת

17 מעשין טובין תורה ומעשים טובים. חלקן ד' מסיף: לעולם הבא איר ירמיה מהו
רשות רצה בישראל רצה לא בישראל איר יוסה הכין היה רבי ליעזר צריך סתבחה. יושען יהושע.

18 מסם] ליחא בד.

19 והוזה ליה מיסור ליה] והוזה ליה מיסר בה.

21 ויחיבניה] ויחיבניה.

22 עליון עליה.

23-24 אמ' ר' מנא . . . כרת] ליחא בד.

24 כההיא . . . אמין כיי דמר רבי אימי.

25 כההיא דאמ' או' ייבא כיי דמר.

26 מותיב . . . מנהון] מתיב . . . סיתהון. ד' הלכה ג'.

28 אליעזר] ליעזר.

31 עקיבה] עקיבא. ליעזר] אלעזר. העזרה] עזרה.

32 ליעזר] אליעזר.

.....
.....
והוא
ה עליו
שעיה תי
הל יום
שה עשר שחל להיות בשבת שאילו
ולמחר הוא בא ושחט לו את פסחו והוא

5

- מכיון שהיא שבת ואינו מזה עליו נמצא
- 10 המצות אשבת תני כהרין קרמיה אמ' ר' יודה
- כמן רמר מאסכופת ירושלם ולחוץ ומשיבין מחוץ ליר. שלם על רבר שבירושלם ואית בר נש אמ' לרביה או חילוף לפי שהיה ר' ליעזר מלמדו הלכה ובא שאין חגיגה רוחה את השבת וכפר בו בשעת הרין לפם כך הוא אמ' ליה או חילוף: ד' תני ר' ליעזר או' כשם שהשחיטה רוחה 15 את השבת כך מכשירי שחיטה רוחין את השבת אמ' לו ר' עקיבה לא אם אמרתה בשחיטה שאיפשר לה ליעשות מערב שבת רוחה את השבת תומר במכשירי שחיטה שאפשר להן להעשות מערב שבת שידחו את השבת אמ' לו ר' ליעזר אמרתי ציבור יוכיחו שהוא יכול לעשות 20 במוצאי שבת והרי הן רוחין את השבת מה לי מכשירי שחיטה לפני שחיטה ומה לי מכשירי שחיטה לאחר שחיטה רוחין את השבת אמ' לו ר' עקיבה מה לי מכשירי שחיטה לאחר שחיטה שכבר רחת שחיטה את השבת ידחו מכשירי שחיטה לפני שחיטה ואדיין 25 לא רחת שחיטה את השבת דבר אחד שמא ימצא זבח פסול ונמצא רוחה את השבת בלא שחיטה גבי תינוק מה אית לך שמא יחלה התינוק ונמצא רוחה את השבת בלא מילה התינוק הרי מובח שפול בשבת הרי אינו להבנות בשבת מין מובח דאוי להבנות 30 מאיתמל הגע עצמך שגולדה לה יכולת הרי אינו דאוי

9 קרמיה] קרמייא.
10 כמן רמר מאסכופת] כמאן דאמר מאסכופת. ומשיבין מחוץ] משיבין רבר מחוץ.
13 את השבת] שבת. לפם כך] לפום כן.
14 ה' הלכה ר'. ר' ליעזר] ר' א'.
15 את השבת] שבת.
16 אמרתה] אמרת. שאיפשר] שא'א. ה'י חלוייה. שאיפשר-שאי אפשר. עיין וניצבורק, שפכטער א' 442 הערה-לשורה 6; ע'ע שלי"כ 381, 473. ליעשות] לעשות.
נני:
17 תומר] תאמ'.
18 שאפשר להן להעשות] שאיפשר להם לעשות. שידחון אין דוחין. עיין שלי"כ 474.
19 אמרין] אימורי.
20 במוצאי] מוצאי.
21 ומה] מה.
22 רוחין את השבת] ליתא כך. לי מכשירין] למכשירי.
23 שהיטה] ד' מוסיף דוחין את השבת.
25 שמא] שמש. זבח] הזבח.
26 תינוק] ליתא כך. 28 התינוק] התינוק.
29 להבנות . . . מובח] ליתא כך. עיין שלי"כ 474.
29-30 להבנות מאיתמל] ליבנו' סאחסול.

י"א.

- 1 לחותכה בשכת מ
- שחל
- בשכת מן רא
- ארבעה עשר תה
- 5 שמואל בר את אום
- רבר שהו חובה ב
- הפסח היתה נאכלת החי
- יאכל הפסח לשובע ר' יוסה ביר' בון בש' ר'
- שלא יצא לירי שבידת עצם תני חגינה ה
- 10 מתבערת עמו אתה או' נאכלת לשני ימים ו
- חצות וחמר הכן בעולה עמו על השלחן חבש
- עמו על השלחן צריכין להתבער עמו אמ' ר' יוסה הדה
- ההן ראכל חובץ וברעתיה מיכל קופר צריך למבערה
- 15 ז' מתנייה אמרה ביורע שהוא פסח ושחטו לשם שלמים
- היה יורע בו שהוא שלמים ושחטו לשם עולה ר' מנא אמ'
- יש בעשייתו מצוה ר' יוסה אמ' אין בעשייתו מצוה אילו
- אילי ציבור שהיה סבור בהן שהן כבשין ושחטן לשם
- אילין שמא לא עלו לצבור לשם אילים ותני כן אילו אילי
- ציבור שהיה סבור בהן שהן כבשין ושחטן לשם אילים
- 20 עלו לציבור משם אילים מתנייה בסבור בו שהוא פסח
- ושחטו לשם פסח היה יורע בו שהוא שלמים אלא שהיה
- סבור לוטר שמתר לשנות שלמים לשם פסח ר' מנא
- אמ' אין בעשייתו מצוה ר' יוסה אמ' יש בעשייתו מצוה
- מסתברה רר' מנא בקרמייתה ורר' יוסה באחרייתה:
- 8 לשובע] לשבע. יוסה ביר' יוסה בי ר'.
- 9 יצאן יבא.
- 10 אתה או' איתא חמי תנינה.
- 11 וחמר הכן וחומר הכין. השלחן שולחנו. חבש [התבשילין.
- 12 הרה] הרה.
- 13 ההן] ההין. מיכל סיכול. למבערה] מבער'.
- 14 ז' הלכה ז'. כך נוספה כאן כל סענה ט', ועיין שלי"כ 74. אמרה] ליחא כך.
- ביורע] ד' מוסיף: בו.
- 17 אילין ליחא כך. בהן ליחא כך.
- 18 אילין אלים. לצבור] לציבור. אילים] אלים. אילון ליחא כך.
- 19 בהן ליחא כך. שהן ה'ן כחוקה ס"ס. ככשין] כבשים. אילים] אלים.
- 20 עלון] כבר עלו. משם אילים] לשם חובה.
- 24 מסתברה] מסתברא. יוסה] יוס.

רנט

שרירים חדשים

[בנ]

25 ח' אמרין לית הרא דר' ליעור תתובה על דר' יהושע דו
יביל מימר ליה היאך את משיביני מרבר שררכו להתחלף על
דבר שאין ררכו ליתחלף ולא דר' יהושע תתובה על דר'
ליעור דו יכיל מימר ליה הרי פסחו שלראובן ששחמו לשם
שמעון הרי שניהו לשם רבר כשר ותמר חייב ר' מאיר או'
30 השחט לשם אמורי ציבור פטור אמ' ר' לעור רברי ר' מאיר
אפילו עגל את שמע מינה תרתיי את שמע מינה דבר שאין
לו קצבה ורבר שאין ררכו ליתחלף ויש בעשייתו מצוה
ר' שמעון בן לקיש אמ' יש בעשייתו מצוה כגון יבמתו נדה

25 ח' הלכה ז'

26 מימרן מימר. להתחלף לחלף.

27 ולא ד' מוסף: הרא. יהושע יושע.

28-27 דר' ליעור דר'א.

28 שלראובן של ראובן.

29 לשם דבר לדבר.

30 אמורי אימורי.

32 קצבה קצבה. ליתחלף להתחלף.

י"ב.

1 צוה כגון שני
ילה וביקש לוכל
חנן שכח ומל את
חטאת
הושע
5 רשע פ
שמואל
מצוה:
ר' יוחנן
שיש . עשייתו מצוה פטור
מצוה במחלוקת ר' שמעון או' רבר
צוה חייב ושיש בעשייתו מצוה
10 א כש' ר' יוחנן רב' ר' מאיר והוא שיהא שם
וכן שנה וראוי לישתנות לשם פסח את שמע
תלת את שמע מינה רבר שאין לו קצבה ורבר

8 מצוה ד' מוסף: חייב. במחלוקת כמחלוקת.

9 ושיש ושאין. עיין שלי"כ 209.

10 בשם ליחא כד. סס' שה.

11 וכן שנה-ד' מוסף: ושלמים. לישתנות להשתנות.

12 קצבה קצבה.

15 . אין דרכו להתחלף ודבר שיש בעשייתו מצוה מה אית לך דבר שאין לו קיצבה ר' ירמיה סבר מימר שלא נתנה התורה קיצבה כמה פסחין שירחו את השבת בכל שנה ר' יוסה סבר שאין את יכול לעמוד על מניין ר' יוסה כד הוה מטי לאילן תינוקות ספיקות הוה אמ' יפה לימדנו ר' ירמיה אית לך מימר שאין את יכול לעמוד על מנינם שלא נתנה התורה קיצבה כמה פסחין ירחו את השבת בכל שנה ר' יוסה סבר מימר והוא ששכח ומל את שלשבת בערב שבת ומלו בשחרית ר' זעורה א' סבר מימר ד' יניי שהוא פטור ר' בא אמ' שהוא חייב וליידה מילה אמרה ר' יניי בא להוריעך היאך דרכן שלתינוקות להתחלף על דעתיה דר' זעורה כד' יניי על דעתיה דרב כר' מאיר אמ' ר' מנא קומי ר' יוסה מה דאמ' ר' חסדא כר' שמעון מה דאמ' ר' יניי כר' מאיר משיבין דבר בין ר' מאיר לר' שמעון אשכחן פלגה בין ר' מאיר לר' שמעון בשויר אלין תינוקות ספיקות מה את עבד לון כדבר שיש לו קיצבה או כדבר שאין לו קיצבה אין תעברינן כדבר שיש לו קצבה ואפלו 30 אין שם תינוק אחר למול אין תעברינן כדבר שאין לו והוא שיהא שם תינוק אחר למול אחא חמי מליהון

- 13 להתחלף] להתחליף.
14 קיצבה] קצבה. ונס בכת"י הוירד תלויה.
15 קיצבה] קצבה. פסחין שירחו] פסחים ירחו.
16 יוסה סבר] יוסי סבר מימר. מניין] מניינן.
17 לאילן] לאילין. תינוקות] תינוקות תלויה.
18 מנינם] מניינן. שלא] אלא שלא. פסחין] פסחים.
19 ר' יוסה סבר מימר] אסר רב חסדא דבדי רבי שמעון תיפתר שהיה שם חבורה אחת שלא שחטה אסר רבי זעורה מילמיה דרבי ינאי אסרה.
20 שלשבת] של שבת. ומלו] מלו.
21 זעורה] זעורא. א']. א' תלויה בין השורות. מימר] ליחא כד. יניי] ינאי. שהוא] ליחא כד. בא] אבא. שהוא] ליחא כד.
22 יניי] ינאי.
23 שלתינוקות] של תינוקות. זעורה] זעורא.
24 יניי] ינאי. מנא] מנה.
25 יניי] ינאי.
26 פלגה] פלוגא. לר' ככת"י: כר', והב"ח תוקנה ללמ"ד.
27 אלין] אילין.
28 אין... קצבה] ליחא כד. עיין בהקדמתי. אין] הוירד תלויה. ואפלו] אפילו.
29 אחר] אחר. אין] ואין. לון] ד' מוסיף: קיצבה.
30 אחר] אחר. אחא] אחא. מליהון] ליחא כד.

י"ג.

- 1 דרבנין עברין לון
למול אתא חמי הקרים
חונה אמ' מחלפה היא
ר' ליעזר ור' יהושע על מי ש
- 5 בשבת שהוא חייב ועל מה נחלק
ערב שבת ומלו בשבת שר' ליעזר מהיי
פטר אמ' ר' יוסה ביר' בון מן קשיי מ
ששכח המל את שלשבת בערב שבת רב
- 10 זו רב' ר' מאיר ור' שמעון אבל רב' ר' יוסה א
בעשייתו מצוה הואיל והוא טועה בו לשם מצוה פטור
פרש אינו חוזר אלא על הציצים המעכבים את המילה
אמ' ר' יוחנן רב' ר' יוסה אפילו פרש חוזר אפילו על הציצים
שאינן מעכבין את המילה היידן ר' יוסה היא דחנינן
תמן ר' יוסה או' יום טוב הראשון שלחג שחל להיות בשבת
ושכח והוציא את הלולב לרש' הרבים פטור מפני שהוציא
15 ברשות אף בסכין שלמילה כן אף במצה כן כמה ראמ' ר'
יוחנן רב' ר' יוסה אפילו פרש חוזר אפילו על ציצין
שאינן מעכבין את המילה הרה אמרה אף בסכין שלמילה
כן אף במצה כן: י' אמ' ר' ליעזר למי נצרכה לר' מאיר
20 אמ' ר' ירמיה אחייה דר' ליעזר כר' שמעון בן לקיש כמה

- 1 דרבנין עברין לון] ליתא כד.
- 2 אתא] איתא.
- 3 חונה] חנא.
- 4 ערב] בערב. ליעזר] אליעזר.
- 7 יוסה ביר'] יוסי בי רבי. קשיי] קושיי.
- 8 המל] ומל. שלשבת] של שבת ה.ש' הראשונה תלויה בכ"י שלנו.
- 9 יוסה] יוסי. שאין] שאינו.
- 10 והוא טועה] וטועה.
- 11 פרש] פירש. הציצים המעכבים] ציצין המעכבין.
- 12 יוסה] יוסי. פרש] פירש. אפילו על הציצים] אף על הציצין.
- 13 שאינן] שאין. היידן] היידין. יוסה] יוסי. היא] ההוא.
- 14 תמן] ליתא כד. יוסה] יוסי.
- 15 ושכח] שכח. לרש'] ברשות. סמציאו] שהוציאו.
- 16 שלמילה] של מילה. כמה] מן מה.
- 17 יוסה] יוסי. פרש] פירש. ציצין] הציצין.
- 18 שאינן] שאין. הרה] הרא. שלמילה] של מלה.
- 19 ל'] הלכה כן'. נצרכה] ניצרכה.
- 20 אמר ר' ירמיה] ליתא כד. אחייה] אחיא.

ר' שמעון בן לקיש אמ' יש בעשייתו מצוה כן ר' לעזר
 אמ' יש בעשייתו מצוה אין תימר שנייה היא שהוא בעל
 מום ובעל מום אין דרכו להתחלף הרי עגל אין דרכו להתחלף
 ואמ' ר' אלעזר רב' ר' מאיר אפילו עגל אמ' ר' יוסה אין יסבור
 ר' לעזר כר' יוחנן אחייה היא ראמ' ר' יוחנן בעל מום אין דרכו
 להתחלף עגל דרכו להתחלף שכן צריכה להלל הא בגלוי חייב
 אמ' ר' יוחנן דר' שמעון היא ר' יעקב בר אחא בשם ר' שמעון
 בן לקיש ר' שמעון היא ר' חמה בר עוקבה בש' ר' יוסה
 בן חנינה המושך ירו מפסחו גופו קרב שלמים ר' יונה
 אמ' שלמים כשרין ר' יוסה אמ' שלמים פסולין והא תנינן
 פטור סברין מיטר פטור כשר פתרון לה פטור פסול ר'
 יסי בש' ר' יוחנן אין לך פסח גופו קרב שלמים אלא שאבר

- 21 לעזר] הלמיד סחוקת פאות אחרת וסנוקדה בסעל.
 22 שנייה] שנייא.
 23 אין] ד' מוסיף: הרי.
 24 אלעזר] לעזר. יוסה] יסי.
 25 אחייה] אחיא.
 26 צריכה להלל] נצרכה לחלל. ע'ע שלי"כ 476-477; וע'ע הוספותיו למאמר זה.
 27 אחא] ד' מוסיף: רבי אימי.
 28 חמה] חסא. יוסה] יוסי.
 29 בן] כי ר'.
 30 כשרין] כשרים.
 31 כשר] וכשר. פסול] ופסול.
 32 יסין] יסא.

י"ד.

- 1 תנינן פטור סברין
 סול שמואל אמ' כל
 בפסח קרב שלמים והא
 פטור ופסול פתרון לה פטור
 5 יוחנן דר' יהודה היא רתנינן תמן
 סח על היחיד רב' ר' יודה ר' יוסה
 עא קומי ר' מנא הן אשכחנן פטור

- 3 בפסח] ד' מוסיף: גופו.
 4 ופסול] פסול.
 6 יודה] יהודה.
 7 ר' ורבי.

כשיר אמ' . . תנינן הכה פטור ותנינן תמן כשר ועל
 כולם ר' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקה או' תעבר
 צורתו ויצא לבית השריפה ר' לעזר ביר' יוסה בעה
 10 קומי ר' יוסה ניחא שמתו ושניטמו שמשכו הבעלין
 את ירן מה נן קיימין אם בחיין פסול למכשיר הוא אם
 לאחר שחיטה יש משיכה לאחר שחיטה אלא בר' שמע'
 רד' שמעון אמ' יש משיכה לאחר שחיטה מכיון שיש
 15 ל. רשות למשוך פסול מכשיר הוא וטעון צורה: כול'.
פרק ז' כיצד צולין את הפסח וג' ולמה בשל רמון
 אמ' ר' חיה בר בא כל העצים בוצצין משקין ושלרמון אינו
 בוצץ משקין מה נן קיימין אם בלחין אפילו שלרמון
 בוצץ אם כיבישין אפילו כל העצין אינן בוצצין אלא
 20 כיני כל העצין יבישין מבהוץ ולחין מבפנים רמון
 יבש מבהוץ ויבש מבפנים תני בש' ר' יודה צולה אותו
 כשפור שלמתכת אמרו לו והרי הוא רותח ומרתח
 אמ' להם כשם שלעץ אינו נשרף כך שלמתכת אינו
 מרתח אמרו לו לא רומה העץ למתכת שהעץ חם
 25 מקצתו לא חם כולו מתכת חם מקצתו חם אית תני
 תני תוחבו מבית נקובתו ער שהוא מגיע לתוך פיו על
 רעתיה רהרין תנייה ברייה חזר והופכו מה בירך עבה
 עבר לה ר' יוסה הגלילי או' קריי דרש ראשו על כרעיו

- 8 . כשיר) וכשר. הכהן הכא.
- 9 כולם) ד' מוסיף: היה. תעבר) תעובר.
- 10 ביר' יוסה) בי ר' יוסי. בעה) בעא.
- 11 יוסה) יוסי. ושניטמו) ושניטאו. הבעלין) הבעלים.
- 12 ירן) ירם. נן) אגן. בחיין) בחיים. למכשיר) מכשיר פסול.
- 13-14 אלא . . . שחיטה) ליחא כך.
- 15 כול') ליחא כך.
- 16 פרק ז') ד' מוסיף: הלכה א'. וג') כו'. ולמה) למה. של) של. רמון) רימון.
- 17 משקין) משקין' תלויה. ושלרמון) ושל רימון.
- 18 נן) אגן. שלרמון) של רימון.
- 19 העצין) העצים.
- 20 העצין) העצים. רמון) רימון.
- 21 ויבש) יבש. יודה) ד' מוסיף: אומר.
- 22 שלמתכת) של מתכת.
- 23 להם) להן. שלעץ) של עץ. שלמתכת) של מתכת.
- 25 מתכת) של מתכת. חם) ד' מוסיף: כולו. וכצל.
- 26 ונקובתו) נקיבתו.
- 27 בירך) בירך.
- 28 לה) ליה. יוסה) יוסי. או') או.

ט"ז

1 ועל קרבו מה נפק מן בניהון צליו
 2 תימר כירך עבד לה ר' יוסה
 3 דרש ראשו על כרעיו ועל קרבו
 4 וצליו בו אין תימר כירך עבה עבר
 5 כשר אין תימר קריי דרש ראשו על כרעיו ועל
 6 פסול צליו בהכל שלקדירה אין תימר כירך עבה
 7 לה ר' יוסה הגלילי פסול אין תימר קריי דרש ראשו על
 8 כרעיו ועל קרבו כשר לא כן תני צלי אש לא צלי קדירה
 9 בנוגע בנופה שלקדירה הרה אמרה קריי דרש הכל
 10 מורין בעליו שהוא סמוך לו מה פליגין בעל אבה שאול
 11 או' על המערכת סמוך למערכת ורבנין אמרין על
 12 המערכת על גנה שלמערכת אחייה ראבה שאול כר'
 13 עקיבה ודרבנין כר' יוסי הגלילי דתני ר' יוסה הגלילי או'
 14 אפילו עשין שני סרדין שלארבע עשרה רואין את
 15 העליונות כאילו אינן והתחתונות כשירות ר' יוסה ביר'
 16 בון בש' ר' יוחנן רבי ואבה שאול כשיטת ר' מאיר
 17 בשולחן תוך בר דברי ר' טרפון ר' ישמעאל או' מקולס
 18 אחייה רר' טרפון כר' עקיבה ורר' ישמעאל כר' יוסה
 19 תנה ר' יוסה איזה הוא גרי מקולס כולו צלי ראשו
 20 על כרעיו ועל קרבו שלק מקצת ובישל מקצת אין
 זה גדי מקולס מכניסין גרי מקולס בלילי יום טוב

1 מן בניהון] מבינהון. צליו] צליו.
 2 כירך] ד' מוסיף: עבה. לה] ליה. יוסה] יוסי.
 4 וצליו] צליו. עבר] עבד.
 6 צליו] צליו. שלקדירה] של קדירה. כירך] כירך.
 7 יוסה] יוסי.
 8 קדירה] ד' מוסיף: שני לה. ועיין שלי"כ 478.
 9 שלקדירה] של קדירה. דרש] דריש.
 10 לון] ליהא בד'. מה פליגין] מה מפליגין. עיין שלי"כ 478. אבה] אבא
 12 שלמערכת] של מערכת. אחייה] אחיא. דאבה] דאבא.
 13 דתני . . . או'] ר' אוסר.
 14 שלארבע] של ארבע. עשרה] עשר.
 15 יוסה ביר'] יוסי בי רבי.
 16 ואבה] ואבא. כשיטת] כשיטת.
 18 אחייה] אחיא. יוסה] יוסי הגלילי.
 19 תנה] דתנה. יוסה] יוסי הגלילי אומר. עיין שלי"כ 479. איזה הוא] אי זה.
 20 ובישל] או בשל.

הראשון שלחג וביום טוב הראשון שלפסח מכניסין
עגל מקולס בלילי יום טוב הראשון שלפסח אבל לא
גדי מקולס תני אמ' ר' יוסה תורס איש רומי הנהיג
על אנשי רומי שיהוא אוכלין גדיין מקולסין בלילי 25
פסחין שלחו חכמין ואמרו לו אילולי שאתה תורס
לא היינו מגדין אותך מהוא תורס אמ' ר' חנינה

- 22 שלחגן של חג. הראשון האחרון. עיין סלי"כ 479. שלפסחן של פסח.
23 שלפסחן של פסח.
24 תורסן תורס.
25 על אה. שהואן שיהו. גדיין גדיים.
26 פסחין פסחים. חכמין חכמים. אילולי שאתה. תורסן תורס.
27 מהוא תורסן מהו תורס. חנינה חנינה.

מ"ז.

1 רבנין לא נמצאת מביא את
בחוגן ובל המביא את
קרשין בחוגן צריך ני ר' יוסה
ת אומרת שאסור לאדם לומר
5 הא לך את המעות הללו וצא וקח לי בשר לפסח
או' לו הא לך את המעות הללו וצא וקח לי בהן בשר
לצלי ר' אמי בעי גרף את התגור וצלינו בו אמ' ר' ירמיה
מה צריכה ליה כר' יוסה הגלילי ברם כר' עקיבה
פשיטה ליה אמ' ר' יוסה אפילו כר' עקיבה צריכה ליה
10 בשעה שהנחלים לאביר התגור ניצלה שעה גיחלין
לאביר עולם ניצלה לשעה מה בין ניצלה מקצתו
מחמת התגור מה בין ניצלה כולו מחמת התגור אמ' ר'
יוסה ביר' בן תגור אינו מועיל לנחלים כלום אינו אלא

- 2 וכלן שכל.
3 קדשין קדשים.
5 הללון ליחא בך. לין לך בהם.
6 או' אומר הוא. כהן כהם.
7 לצלילן לצלות. אטין איסי. וצליון וצליוו.
8 יוסהן יוסי.
9 יוסהן יוסי. אפילו ואפילו.
10 בשעה שהנחלים לאבירן משל נחלים לאויר. ועיין הוספת העורך. ניצלהן ניצלה לחצו.
ג' חליוה. גיחלין נחלים.
11 לאבירן לאויר. עולם העולם. ניצלהן ניצלה. ניצלהן ניצלה.
12 ניצלהן ניצלה. 13 ביר' בי ר'.

מכנס את ההבל בשעה שהחלים באביר תנור ניצלה
 לחצי שעה בשעה שהנחלים לאביר עולם ניצלה לחצי
 15 שעה: ב' צלי אש לא צלי שפור לא צלי קדרה לא
 צלי אסכלה לא צלי שלכל דבר מכוות אש יכול
 מורת תל' לו' והיתה מחיית המכוה או והיתה מחיית
 המכוה יכול עד שתעשה צלקת תל' לו' מכוות אש
 20 הא כיצר חייתה ולא חייתה וכן הוא או' מלמטן כי
 צרבת המכוה היא עד שתיקרום כקליפת השום
 והכה אתמר הכן אמ' ר' לעזר תמן צלי אש כי אם צלי
 אש שנה עליו הכתוב לעיכוב ברם הכה והייתה מחיית
 המכוה מכל מקום אמ' ר' שמואל בר אבורמא תמן חוקה
 25 חורה מעכב הכה מה אית לך לית לרבן גמליאל צלי אש
 אית ליה פסח מצרים וצלי אש אין פסח רורות צלי אש
 אמ' ר' יוסה ביד' בון רבן גמלי' לא עבר תולדות אש כאש
 ורבנין עברין תולדות אש כאש רבן גמלי' חולק על

14 מכנס] סניס. ההבל] הבל. באביר] באויר. תנור ניצלה] התנור נצלה.
 15 לאביר] לאויר. ניצלה] נצלה.
 15-16 לחצי שעה] לשעה.
 16 ב' צלי] הלכה ב'. לא] ולא. קדרה] קדירה.
 17 צלי] ד' סוסיף: מתכת. לא] ולא. שלכל] כל. מכוות] מכות.
 18 מחיית] מחית. או] אם. והיתה] ליחא בך.
 19 מחיית המכוה] מחית המכוה. מכוות] מכות.
 20 חייתה] היחה. ולא] לא. חייתה] היחה. מלמטן] למטן. כי] ליחא בך.
 21 שתיקרום] שתיקרום.
 22 והכה . . . הכן] וכא הוא או' הכין.
 23 הכה] הכא. והייתה] והיתה.
 24 המכוה] המכוה.
 25 הכה] הא.
 26 וצלי] צלי. דורות] הדורות.
 27 יוסה ביד' יוסי בי רבי.
 28 חולק] חלוס.

י"ז

1 חכמין ועושה מעשה כיוצא בו אילו . . .
 . . . כי אם צלי אש ולא אמ' נא הייתי או'
 . . . מותר הווי צורך הוא שיאמר נא א
 . . . ממנו כי אם צלי אש ולא אמ' ובשל היית . . . ומ' ש
 5 וצלין יהא מותר הווי צורך הוא שיאמר ובשל א . . .

1 מעשה] הלכה. עיין שלי"כ 481.
 2 אמ' נאמר.
 3 הווי] הוי. צורך] בכת' הווי תלויה.
 5 וצלין] וצליה. הווי] הוי.

אילו אמ' אל תאכלו ממנו כי אם צלי אש ולא אמ' מבו
הייתי או' בישלו וצליו יהא מותר הווי צורך הוא שיאמ'
נא וצורך הוא שיאמר ובשל וצורך הוא שיאמר מבושל
אכל כזית נא מבעור אית תניי תני חייב אית תניי
10 תני פטור מן רמר חייב אל תאכלו ממנו נא מכל מקום
מן דמר פטור בשעה שהוא במקום אכול צלי הוא כל
תאכל נא בשעה שהוא במקום אכול צלי אינו כל תאכל נא
שבר בו עצם מבעור אית תניי תני חייב אית תניי
תני פטור מן רמר חייב ועצם לא תשברו בו מכל מקום
15 ומן רמר פטור בשעה שהוא מקום אכול צלי הוא
ועצם לא תש' בו בשעה שאינו מקום אכול צלי אינו
ועצם לא תשברו בו נגע בהרסו שלתנור פסול גוף
הוא ונישרף מיר נטף מרוטבו על החרס פסול
20 חייה בר אדה בש' ר' שמעון בן לקיש הרה רחמך
ברותחת אבל בצונינת אסור אמ' ר' אליעזר לא אמרה
הוא לא יצלה אחירין אלא הוא לא יצלה מחמת
אחירין: ג' סכו לא אמ' אלא סכו הא אם טיבלו אסור
חר בר נש בישל תרנגולת בשמן שריפה שאל לר' ביסנא
25 אמ' ליה אול שולקה: ד' כיני מתניתה אין פורין
מעשר שיני בירושלם: דה' וכל קרבנות הצבור
אינן באין בטומאה לא אחא אלא מימור לך אף על פי

- 7 תצלין וצליינ. הווי צורך הוי צריך.
- 8 וצורך וצריך. ובשל בשל. וצורך וצריך.
- 9 מבעור ד' מוסיף: יום. וכצ"ל. איתן דאית.
- 10 מן רמר מן דאמר.
- 11 מן רמר מן דאמר. במקום בקום. כלן כבל.
- 12 שהוא. שהוא תלויה. שהוא במקום שאינו בקום. כלן כבל.
- 13 מבעור ד' מוסיף: יום. וכצ"ל.
- 14 מן רמר מן דאמר.
- 15 ומן רמר מן דאמר. שהוא מקום שאינו בקום. הוא אינו משום.
- 16 שאינו מקום שהוא בקום. אינן הוא משום.
- 17 ונישרף ונישרף.
- 18 הסולת ד' מוסיף: יקמון את מקומה.
- 19 אדה ארא. הרה דחמך הרה דתימא.
- 20 בצונינת בצונות. ה"י תלויה. אליעזר לעור. אסרה ד' מוסיף: החורה.
- 21 אחירין את אחרי'.
- 22 אחירין אחירין. ג' הלכה ג'. סכו ליתא כך. ועיין של"כ 481.
- 23 תרנגולת תרנגולתא. שאלן אחא שאל.
- 24 ד' ליתא כך. מתניתה מתניתא.
- 25 שיני שני. ה' ה' הלכה ד'. הצבור ציבור.

רסח

לוינר

[לכ]

י"ח.

- 1 . . . אה . אינן באין בטומאה בין כמן דמר
 כמן דמר בבשין עיקר ארבעה אינן
 נתון חמשה אית תניי תני כולהון למדין
 אית . ניי תני כל אחד ואחד למיר ממקומו מן דמר כולהון
- 5 ין מן הפסח מה במועדו שנ' בפסח רוחה את
 . וטאה אף מועדו שנ' בכולהון רוחה את הטומאה
 מן דמר כל אחד ואחד למר ממקומו מנן ליה ואחיה
 כהרה רחמי רבי או' מה תלי' לוי' וידבר משה את מועדי
 יי' אל בני יש' לפי שלא למרנו אלא על פסח ועל חמיר
- 10 שיהו את השבת שנ' בהן במועדו שאר כל קרבנות
 הציבור מניין תלי' לוי' אלה תעשו ליי' במועדיכם לעומר
 וליקריב עומר לשתי הלחם ולקריב עמהן לא שמענו
 וכשהוא אומ' וידבר משה את מועדי יי' אל בני ישראל
- 15 קבען חובה שיהוא כולם באין בטומאה וכשם שהן
 באין בטומאה כך יהוא נאכלין בטומאה גזירת הכתוב
 היא והבשר אשר ינע בכל טמא ומר אף בפסח כן
 שנייה היא שלא בא מתחילתו אלא לאכילה: ה' ה' נ'
 דלא כר' נתן רר' נתן אמ' יוצאין בוריקה בלא אכילה
 מה טעמה ושחטו אותו כל קהל עדת יש' בין הערבים
 אותו אף על פי שאין שם אלא פסח אחד כולהון יוצאין
- 20

- 1 באין] נאכלין. כמן דמר] כמאן דאמר.
- 2 כמן דמר] כמאן דאמר. כבשין] ככשים.
- 3 כולהון] כולהום.
- 4 למיר] לסד. מסקומו] מסקומו' תלוי בין השורות. מן דמר] מאן דאמר.
- 5 במועדו] מועדו.
- 6 שנ' בכולהון] שאמר בכולין.
- 7 מנן] מנין. ואחיה] ואחיא.
- 8 כהרה] כהרא.
- 9 יי' ה'. אל בני ישראל] ליחא כך. פסח . . . חמיר] הפסח . . . והתמיד.
- 10 בהן] בהם.
- 11 הציבור] ציבור.
- 12 וליקריב] ולקרב. עומר לשתי] עמו ולשתי. ולקריב] ולקרב.
- 13 יי' ה'.
- 14 שיהוא כולם באין] שכולם יבואו.
- 15 היאן הוא. טמא] ד' מוסיף: לא יאכל. ומר] ואמר.
- 16 ה' ה' ה' ה' הלכה ה'.
- 17 דלא] ודלא.
- 18 כולהון] כולהון.

בוריקה אחת ואיפשר כזיית לכל אחר ואחר פשיטה
 הדה מילתה ניטמא הבשר והאמורין קיימין זורק את
 הרם על האמורין נטמאו האמורין והבשר קיים זורק
 את הרם על הבשר ניטמא הבשר ואברו האמורין אמ' ר'
 25 שמי' וההין קומץ לא כמי שנטמא הבשר ואברו
 האמורין הוא וחמר קומץ אוף הכה קומץ אמ' ר' מנא
 תיפתר כר' ליעזר רר' ליעזר אמ' אף על פי שאין שרייין

- 21-22 פשיטה הרה מילתה ניטמא] פשיטא הרה מילתה נטמא.
 22 והאמורין] והאימורין.
 23 האמורין] האימורין. האמורין] האימורין.
 24 'הבשר' הסופר התחיל לכתוב 'קמ' (קמפץ) ושכח לחסוק, וחלה בין השורות: 'הבשר'.
 האמורין] האימורין.
 25 שמי' שמי. וההין] וההן. קומץ] קיימי'. עיין שלי"כ 482. שנטמא] שניטמא.
 26 האמורין] האימורין. וחמר] את אסר. הכה] הכא. קומץ] זורק. מנא] ליחא כך. עיין שלי"כ 482.

י"ט.

1 יש קומץ בא בטומאת עוברין
 בעלי מומין וטמאין זורקו אותו ט
 והבשר אשר ינע בכל טמא הרי לא ננע
 כל טהור יאכל בשר הרי יש כאן טהורים
 2 ועורא מאחר שאילו הפסח כבא בטמאה הוא נאכ .
 בטמאה אף הכה כמי שבא בטמאה ונאכל בטמא
 והיירה אמרה דא ר' שמואל אמ' ר' ועורה בעי בא כטמאת
 הרם הך עבידה מאחר שאין מתירין לו לזרוק כמי שבא
 בטמאה או מאחר שאילו עבר זורק הורצה כמי שלא
 10 בא בטמאה נשמעינה מן הדה ראמ' ר' לעזר בש' ר' הושעיה
 ונשא אהרן את עון הקרשין עוון הקריבין לא עוון

- 2 וטמאין] ליחא כך.
 3 כסאן ד' מוסיף: לא יאכל.
 4 ועורה] ועירה.
 5-6 כבא . . . בטמאה] הבא בטמאה ונאכל בטמאה.
 6 אף הבהן] והבא. ונאכל בטמאה] ליחא כך.
 7 והיירה אמרה] ראו] ויידא אמר דאמר. נעיין שלי"כ 483. זעורא] זעירה. כטמאת]
 בטומאת.
 8 הך] הך.
 10 נשמעינה] נישמעניה. הרה] הרה. ר' לעזר בש'] ליחא כך. עיין שלי"כ 483.
 11 עוון] עון. עוון] עון.

- המקריבין הפרשיש בין קריבין ליחיד לקריבין לצבור
הקריבין ליחיד אם יש לו אומרין לו הבא ואם לאו
מתירין לו לזרוק בתחילה המקריבין לצבור בין שיש
לו ובין שאין לו עבר זורק הורצה אם ר' לעזר מתניתה
בשבא בטומאה משעה הראשונה אבל אם בא
בטומאה וניטמא כבא בטומאה הוא ולוקים על
אבילותו שחטו בטהרה וניטמא הציבור זורק הרם
בטהרה ואל יאכל הבשר בטומאה ר' הילא בש' ר' יוחנן
דר' נתן היא רר' נתן אם יוצאין בוריק בלא אכילה
שחטו בטהרה וניטמא הרם והציבור זורק הרם
בטומאה ואל יאכל הבשר בטומאה ר' ירמיה בש' ר'
יוחנן מפני מראית העין שלא יהוא אומרין ראינו
פסח בא בטהרה ונאכל בטמאה מעתה לא יזרוק הרם
בטומאה שלא יהוא אומרין ראינו פסח בא בטהרה
וזורק בטומאה הווי סופך מימד דר' נתן היא מורי
ר' נתן בחולה ובוקן מורי ר' נתן בחבורה שנטמא

- 12 לצבור] לצבור.
13 ואם לאו] ד מוסיף: אין מתירין לו לזרוק את רמו עבר זורק הורצה המקריבין ליחיד
בין שיש לו בין שאין לו לא הורצה הקריבין לצבור אם יש אומרים לו הבא ואם לאו
14 כחחילה] בתחילה. לצבור] לצבור.
15 מתניתה] מתניתה. 16 בשבא] כבא. הראשונה] ראשונה.
17 בטומאה] בטהרה.
18-17 כבא . . . אכילתו] אינו נאכל בטומאה.
18 וניטמא] וניטמא. 19 הילא] לא.
20 דר' רבי] רבי. בוריק] כ"ה בכתי'. בלא] אבל.
21 והציבור] הצבור. ועיין חוספת ראשונים ח"א 174 (לעמ' 16422).
22 יהוא אומרין] יאמרו.
23 ונאכל בטמאה] וזורק בטומאה. יזרוק] זורק.
24 יהוא אומרין] יהו אומר. בא] שבא.
25 הווי] הוא. מורי] מורה.
27 מורי] מורה. נתן] ד מוסיף: היא. שנטמא] שניטמא.

כ'

- 1 לפסח שני מורי ר' נתן בחבורה
רה שהן נירחין לפסח שני חמש
דכו עורות פסחיהן ונמצאת יבולה

- 1 שנין השני. מורין מורה.
2 נירחין] נירחין. שנין] חשני.

[לה]

שרידים חדשים

דעא

- ... ה של אחת מהן כולהן יצאו לבית השריפה ופטורין
5 . . עשות פסח שני סברין מימר רר' נתן היא תיפטר
. רי הכל ועשו אותו כמטמא בספק קבר התחום
וכר' נתן זורק את הרם ר' יוחנן ר' ישמעאל כש' ר' יהושע
כתוב אחר או' אך בכור שר או בכור כשב או בכור
עו לא תפדה קרש הם את רמס תו' על המו' ואת חל' תק'
10 וכת' אחר או' זורק הכהן את הרם על מזבח יי' והקטיר
החלב ל' נ' ליי' עד שיהא שם או בשר לאכילה או
אומרין להקטרה תמן תנינן ניטמאן שיריה נשרפו
שיריה אברו שיריה כמירת ר' ליעזר כשירה כמירת
ר' יהוש' פסולה על רעתיה דר' ליעזר אם אין דם אין
15 אף על פי שאין בשר יש דם אם אין קומץ אין שירים
אף על פי שאין שירים יש קומץ על רעתיה דר' יהוש'
אם אין רם אין בשר אם אין בשר אין רם אם אין קומץ
אין שירים אין קומץ אמ' ר' מנא תיפטר כר' ליעזר
דר' ליעזר אמ' אף על פי שאין שירים יש קומץ אמ'
20 ר' יוסה ביר' בון רב ור' יוחנן תריהון אמרין מודה
ר' יהוש' שאם עבר זורק את הרם שהורצה: ז' מן
תנה רוב ד' מאיר דתני היא מחצית כל השבטים
היא מחצית כל שבט ובלבד רוב ד' יודה או' חצי כל
שבט ושבת ובלבד רוב שבטים שלמים שבט אחד

- 4 ופטורין ופטורין.
5 שנין שני סברין סברי.
6 ועשו אותן ליחא בך. ועיין בהוספת העורך. כמטמאן כמיטמא.
9 לא . . . תק' ליחא בך.
10 יי' ה' ומוסיף: פתח אוהל מועד.
11 ליי' לה'. און ככת'י: או' וסוף שורה, ואפשר שזו היא התחלת אומרין.
12 אומרין אימורין. ניטמאן ניטמאן.
13 כמירת' וכמירת. ר' ליעזר ר'א.
14 פסולה ד' מוסיף: שלא ככלי שרת פסולה. ר' ישמעאל מכסיד הקטיר קמצו פעמים
כשורה. ועיין שלי"כ 464. ליעזר אליעזר. אין ד' מוסיף: בשר. וכצ"ל.
15 שירים שריים.
16 שירים שריים.
18 שירים שריים. ד' מוסיף: אם אין שריים. ליעזר אליעזר.
19 ליעזר אליעזר. שירים שריים.
20 ביר' כי ר'.
21 ז' הלכה ז'.
21-22 מן תנה מן תנא.
23 דתני ד' מוסיף: ר' מאיר או'.
23 שבט ד' מוסיף: ושבת.
24 שלמים שלימים.

25 גורר כל השבטים ר' מאיר או' כל השבטים קרויין קהל
ר' יודה או' כל שבט ושבט קדוי קהל מה נפק מן בנייהון
גרירה ר' מאיר או' אין שבט אחד גורר כל השבטים
ר' יודה אמ' שבט אחר גורר כל השבטים אתיה רר'

25 קרויין קרויים.

26 מן בנייהון סביניהון.

28 אמ'ן או'. אתיהן אתיא.

כ"א.

1 דר' יודה כר' שמעון כמה דר' שמעון
השבטים כן ר' יודה אמ' שבט אחר
נב דר' יודה אמ' שבט אחר גורר כל הש
שתהא הורייא מלשכה הנזית אמ' ר' י בון
5 דהרן תנייה מן המקום ההוא אשר י"י מא
דר' יודה ונסלה לכל ערת בני יש' מה טעמה רר' ש
לכל העם בשגנה מה מקיים ר' שמעון טע' רר' יודה ונ
לכל ערת בני יש' פרט לנשים ולקטנין מה מקיים ר' יודה
טע' דר' שמעון כי לכל העם בשגנה פרט לשתחילתן בודון
10 וסופן בשגנה ר' אבון בש' ר' בנימין בר לוי קרייא מסייע למן
דאמ' כל שבט ושבט קרויין קהל דכת' גוי וקהל גוים יהיה
ממך ואדיין לא נולד בנימין אמ' ר' חיייה בר בא כשם שהן
חלוקין כאן כך הן חלוקין בטומאה דתני היה ציבור חציין טהורין
וחציין טמאין הטהורין עושין את הראשון והטמאין את
15 השני רבוי ר' מאיר ר' יודה או' הטהורין עושין לעצמן
והטמאין עושין לעצמן אמרו לו אין הפסח בא חציין אלא
או כולם יעשו בטרהרה או כולם יעשו בטומאה מנו אמרו

2 אס'ן או'.

4 הורייאן הורייא. ביר' בון ליחא כך.

5 דהרן דהן. י"י ה' מאן מה.

9 לשתחילתן לשתחילתה.

10 וסופן וסופה. בנימין בנימן. למן למאן.

11 קרויין קרוי. רכת' ליחא כך.

12 חיייה חייא.

13 חלוקין חלוקין. הן חלוקין הם חולקין. ציבורן הציבור. ציבור' חלייה. חצ'ן

14 והטמאין והטמאים.

15 השנין השני. ונס בכת' הו"ד חלייה. יודה יהודה.

17 מנו מני.

רענ

שרידים חדשים

[לו]

- לו ר' מאיר מהלפה שטחיה דר' יורה רתנין חמן ניטמאח
אחת מן החלות או אחר מן הסדרין ר' יודה או' שניהן יצאו
20 לבית השריפה שאין קרבן צבור חלוק וחכ' או' הטמא
בטומאתו והטהור יאכל ר' יוסה ביר' בון בש' ר' יוחנן מנו
אמרו לו חכמין שהן כשיטת ר' מאיר על דעתיה דר'
מאיר ההן מחצה על מחצה מה את עבר לה כרוב
כמעוט אין תימר כרוב הטהורין אינן עושין את הראשון
25 אין חומר כמיעוט הטמאין אינן עושין את השיני
אמ' ר' יוסה לא אמ' רוב הטהורין אינן עושין את הראשון
ורוב טמאין אינן עושין את השיני אמ' ר' יוסה לא אמ'
רוב טמאין לא ידחו לפסח שיני על דעתיה דר' יודה
ההין מחצה על מחצה מה את עבר לה ר' בא בש' רב
30 מטמאין אחד בשרץ שמואל אמ' משלהין אותו לדרך
18 ר' ... שטחיה ליתא כד. עיין שליכ 486. דר' כרבי. יורה יהודה. נטמאח
ניטמאח.
19 שניהן שניהם.
20 צבור ציבור.
21 ביר' כי ר'. מנו מני.
24 כמעוט במיעוט. ה"י תלויה.
25 כמיעוט הטמאין במיעוט הטמאין. אינן אין. השיני השיני. ה"י תלויה.
26 הטהורין טהורים. ה"ה של טהורין נקודה לסימן מחיקה.
27 ורובן רוב. השיני השיני. וגם בכתי' הויר' תלויה. אמ' ר' יוסה ליתא כד. אמ'
ד סוסיף: אלא.
28 שיני שני.
29 ההין ההן. לה ליה. בש' משם.

כ"ב.

- 1 היחיד מכריע לטומאה ברם
לטומאה משלהין שניים אחייה
ר' לעזר היה הציבור מגעי נבילות
שין בטומאה בשאין שם מים לטבול
5 ש שם מים לטבול אינן עושין בטומאה אמ' ר'
הבא בטמאח כלי שרת כבא בטומאה הוא הבא
1 לטומאה על הטומאה.
2 לטומאה על הטומאה. שניים שנים. אחייה ליתא כד.
4 . . שין עושין. בשאין שאין.
5 שם ליתא כד.
6 בטמאח בטומאה. כבא הבא. הבא בא.

בטומאה בנדי שרת בא בטמאת ידיין הבא בטמאת
 סכינין היה הציבור שלישי זבין ושליש טמאין ושליש
 טהורין ר' מגא בש' חוקיה זבין וטמאין רבין על הטהורין
 ועושין בטומאה זבין אינן עושין לא את הראשון ולא את
 10 השני אמ' ר' זעורה הוב עשו אותו כמשומר בהוריה
 כמה דחמר משומר בהוריה אינו לא מעלה ולא מוריד
 והכא אינו לא מעלה ולא מוריד בני חבורה שנטמא אחר
 מהן ואין ידוע אי זה הוא צריכין לעשות פסח שיני
 15 צבור שנטמא אחר מהן ואין ידוע אי זה הוא ר' זעורה
 אמ' יעשו בטומאה תני ר' הושעיא שלא לענוש ליחיד
 כרת ר' אמי בש' ר' שמעון בן לקיש להוריה הילכו אחר
 ישיבת ארץ יש' לטומאה הילכו אחר רוב הנכנסין
 לעורה מה בכל כח וכת משערין או אין משערין אלא
 20 כת הראשונה אמ' ר' יוסה ביר' בון עד שהן מבחוץ הן
 משערין עצמן ר' הושע בן לוי אמ' לראיה הילכו
 מלבוא חמת ועד נחל מצרים ר' תנחומא בש' ר' חונה מע'
 דר' ישוע בן לוי ויעש שלמה בעה ההיא את החנו וכל יש'
 עמו ק' נ' מל' חמ' ו' נ' מצ': ה' ח' מתניתה בשנטמא משירד
 25 לאבירו שלכלי אבל אם נטמא ער שהוא מלמעלן געשה
 כמקבל מים מניין לספק קבר התהום ר' יעקב בר אחא
 בש' רבנין או בדרך רחוקה לכם מה לכם בגלוי אף כל רבר
 שהוא בגלוי יצא קבר התהום שאינו בגלוי ער כדון
 עושה פסח נזיר מניין אמ' ר' יוחנן בש' ר' יניי וכי ימות

- 7 בנדי' כלי. כא) הבא. ידיין} ידום. בטמאת... בטמאת... בטמאת.
 8 הציבור} ציבור. ושלישן שלישי. ושלישן שלישי.
 10 זבין} חבין. 11 השנין} השני. זעורה} זעירה.
 12 דתמרן} דתימר תמן. משומרן} המשומר.
 13 והכאן} אוף הכא. שנטמאן} שניטמא.
 14 אי זה} הוא} איזהו. שינין} שני.
 15 שנטמאן} שניטמא. אי זה} הוא} איזהו. זעורה} זעירה.
 16 הושעיאן} הושעיה. הושעיאן} ד' מוסיף: יעשו כספינן לא מסתברא ולא כהרא דתני
 ר' הושעיה.
 17 אמין} אימי. 18 הנכנסין} נכנסין.
 20 הראשונהן} ד' מוסיף: בלבד. ביר'} ברבי.
 21 ר'... אמין} אר.
 22 ערן} ועד.
 24 ק' נ'... נ' מצ'ן} ליחא כד. ה' ח'ן} הלכה ז'. מתניתה} מתניתא. כשנטמאן} כשניטמא.
 25 לאבירו} שלכלין} לאוירו של כלי.
 26 אחאן} אחא. 27 רבנין} רבנן.
 29 עושהן} עושי. אמין} ליחא כד. יניין} ליחא כד.

כ"ג.

- 1 מח עליו מה עליו בנלוי אף כל דב.
- שאינו בנלוי צבור שנטמא
- שירצה הצויץ קול וחומר מה
- כוחו בטומאה ידועה יפיתה כוחו בק
- 5 שיפיתה כוחו בטומאה ידועה אינו ש
- בקבר התהום קל שאח מיקל ביחיד את מ.מ.
- קל שאח מיקל ביחיד שאם ניתורע לו לפני זריקה
- כמי שנטמא לאחר זריקה שלא ידחה לפסח שני את
- מחמיר בציבור שאם ניתורע לו לפני זריקה יעשה כמי
- 10 שנטמא לאחר זריקה בשביל שלא יאכל הבשר קל שאח
- שאת מיקל בנויר טהור את מחמיר בנויר טמא קל שאח
- מקל בנויר טהור שאם ניתורע לו לפני זריקה ויעשה כמי
- שניטמא לאחר זריקה שלא יביא קרבן טמאה את
- מחמיר בנויר טמא שאם ניתורע לו לפני זריקה יעשה
- 15 כמי שניטמא וחור וניטמא בשביל שיביא קרבן טמאה
- על כל אחר ואחר כהדה רתני ניטמא וחור וניטמא מביא
- קרבן טמאה על כל אחר ואחר עובר שלפסח
- מהוא שירצה עליו הצויץ קל וח' מה אם הבעלין
- שהודעה כוחן בוקן ובחולה יפיתה כוחן בקבר התהום

- 1 עליון ד' מוסיף: שהוא.
- 2 צבור שנטמאן ציבור שניטמא.
- 3 קול קל.
- 4 יפיתה יפיתה. בק . . . בספק קבר.
- 5 שיפיתה שיפיתה. שיפ . . . שיפיתה.
- 6 בקבר בספק קבר. מיקל סיקיל.
- 7 מיקל מיקל. ניתורע ניתורע.
- 8 שנטמא שניטמא. זריקה ד' מוסיף: בשביל.
- 9 מחמיר מחמיר עליו. ניתורע ניתורע. וגם בכתי כן ובשו' 12 היורד תלויה. לפני
- לאחר. עיין שליכ 486. יעשה יעשה.
- 10 לאחר לפני. שאח ליחא כך. ומותר הוא.
- 11-12 את . . . טהור ליחא כך.
- 12 מקל מיקל. ניתורע ניתורע. ויעשה יעשה.
- 13 שניטמא שנטמא. טמאה טמאה.
- 14 ניתורע ניתורע. לפני לאחר.
- 15 בשביל שיביא מביא. טמאה טמאה.
- 16 על כל כלל. כהדה כהדה. דתני דתנא. ניטמא ניטמא. וניטמא וניטמא.
- 17 טמאה טמאה. עובר עובר. כתי באותיות גרולות. שלפסח של פסח.
- 18 מהוא מהו. עליון ד' מוסיף: את. מה ומה.
- 19 יפיתה יפיתה. בקבר בספק קבר.

[כ]

לוינגר

רעו

- 20 עובר שיפיתה כוחו בוקן ובחולה אינו דין שתיפה כוחו בקבר התהום לא אם אמרת בבעלין שיפיתה כוחן בשאר כל טמאות שבכל שנה תומר בעובר שהורעתה כוחו בשאר כל טמאות שבכל שנה הואיל והורעתה כוחו בשאר טמאות שבשנה תורע כוחו בטמא מה
- 25 בפסח מהוא כרון רב נחמן בש' ר' מנא לכם בין לו בין העובר שלו עד כרון עושה פסח נזיר מניין ר' יוסה ביר' בון בש' רב חיסרה הויינן סברין מימר עליו לא על העובר שלו מן מה דתני היא נזיר היא עושה פסח הרה אמרה מה דנפל להן נפל להן אי זה הוא קבר התהום המת שנקבר בקש ובתבן בעפר ובצורות אבל הניקבר

- 20 שיפיתה] שיפיתה. שתיפה] שתיפה.
21 בקבר] בספק קבר. שיפיתה] שיפיתה.
22 טמאות] הטמאות. שבכל שנה] שבענה. תומר] תאמר.
23 טמאות] הטמאות. שבכל שנה] שבענה.
24 טמאות] כל הטמאות. שבענה] של כל השנה.
25 מהוא] ס"י.
26 העובר] לעובר. ער] על. עושה] עושי.
27 ביר' בון] ליחא בך. עין שליב 37. הויינן] הויינן.
28 הרה] הרה.
29 להן] להן] לדין. . . לדין. אי זה הוא] אי זה התהום] תהום.
30 בעפר] ובעפר. הניקבר] אם נקבר.

כ"ד.

- 1 הסלעים אינו עושה קבר
שאת יכול לפנותו שה קבר
את יכול לפנותו אינו עו קבר
אין את יכול לפנותו מתניחה דלא
5 ה דר' יוסה אמ' תבן ביטלו בטל ר' יוסה ביר' בון
. חיסרה רברי הכל היא מה דאמ' ר' יוסה בשבללו
בעפר יש תבן שהוא כעפר ועפר שהוא כתבן תבן שאין
את עתיד לפנותו הרי הוא כעפר ועפר שאת עתיד לפנותו
הרי הוא כתבן רבית ר' יניי אמרין חיפהו מחצלות בטל
- 6 יוסה] יוסי יוסי. ביטלו] וביטלו. יוסה ביר' יוסי כי רבני.
6 חיסרה] חסרה. יוסה] יוסי. בשבללו] בשבללו.
7 ועפר] יש עפר. תבן] תבן.
8 ועפר] עפר.
9 יניי] ינאי. אמרין] אמרי.

- 10 אתא חמי מילאהו מחצלות חיפרו מחצלות בטל מילאהו
 היות צריכה ר' זריקן ר' אימי כש' ר' שמעון בן לקיש
 אפילו ריק אי זה הוא קבר התהום כל שאין אדם
 זוכרו חש לומר שמא אחד מסוף העולם יודע
 בחוקת החיי כחיי תפחר שמצאו קמצוץ תני אין
- 15 לך עושה קבר התהום אלא המת כלכר הא נכילה לא
 קול וחוי' מה אם המת שאינו עושה משכב ומושב
 עושה קבר התהום נבילה שהיא עושה משכב ומושב
 אינו דין שתעשה קבר התהום לאי זה דבר נאמר אין
 לך עושה קבר התהום אלא המת בלבד להוציא משכב
 ומושב תמן תנינן כל תובחין שקיכל רמן זר ואונן
- 20 טכול יום מחוסר כנרין ומחוסר כיפורין ושלא
 רחוי' ידים ורגלים ערל טמא יושב עומר דרומייה
 אמרין בטמא טומאת זיבה וטומאת צרעת און
 קיימין אבל בטמא מת אינו מחולל מאחר שהותר
- 25 מכלל טומאה לרבין בפסח מתיב ר' שמעון בן לקיש
 לדרומייה מה אם הבעלין שיפיתה כוחן בשאר
 כל טמאות שבכל שנה הורעתה כוחן בטמא מת
 בפסח עובר שהורעתה כוחן בשאר כל טמאות
 שבכל שנה אינו דין שתודע כוחו בטמא מת
- 10 אחא איתא. מחצלות ד' מוסיף: לא בטל. מילאהו מילהו.
 11 היות חייתו. זריקן זריקן. איסין אפי. ונס בכתי' הירר הלוייה.
 12 ריקן ריק. ועיין שלי"כ 332. אי זה הוא אי זהו.
 13 מסוף בסוף.
 14 החיי כחיי החי כחי. תפחר תיפחר. קמצוץ קמציץ.
 15 התהום תהום. נבילה נבלה.
 16 משכב טשכב.
 17 התהום תהום.
 18 התהום תהום.
 19 לך ד' מוסיף: דבר. התהום תהום.
 20 ואונן אונן.
 21 טכול וטכול. ומחוסר מחוסר. כיפורין כיפורים. ה"י הלוייה.
 22 ורגלים ורגליים. עומר ד' מוסיף: על נבי כלים על נבי בהמה על נבי חבירו פסל.
 דרומייה דרומאי.
 23 אמרין אמרי.
 24 מחולל מחולל.
 26 לדרומייה לדרומאי. הבעלין הבעלים. שיפיתה שיפיתה.
 27 טמאות הטמאות. שבכל שנה שבשנה.
 28 כל ליחא כך.
 29 שבכל שנה של כל השנה.

כ"ה.

- 1 בפסח ועוד ששנה רבי הציץ מ
- הציץ מרצ . על טומאת הנוף א
- וטמאת . . . עת און קיימין ליח יכיל
- טומאת התרום הציץ מרצה מה עב . ין
- 5 פתרון לה בכעלים והא תנינן גזיר פתרון לה בעוב
- רעתיה רר' שמעון בן לקיש לא שנייה היא בעלין ה
- עוברין אמ' ר' ירמיה הרי זה קל וחוי שיש עליו תשובה
- דאינון יכלין מימר ליה לא אם אמרת בבעלין שהורעתה
- כוחן בוקן ובחולה תאמר בעובר שיפיתה כוחו בוקן ובחולה
- 10 כל קל וחומר שיש עליו בטל קל וחומר אמ' ר' חנינה הרי
- זה קול וחומר שיש עליו תשובה רו יכיל מימר לון לא
- אם אמרתם בבעלין שאין מילת זכריו ועבריו מעכבין
- אותו תומר בעובר שמילת זכריו ועבריו מעכבין
- אותו כל קל וחוי שיש עליו תשובה בטל קל וחומר ר'
- 15 יצחק בר גופתה בעה קומי ר' מנא אילו יחיד בפסח למיר
- מן הציבור בפסח עובר בשאר ימות השנה למיר מן
- הציבור בפסח ר' אמי בעי ההן טמא מת מה את עבר
- לה כטמא טומאת זיבה וטומאת צרעת והא תנינן
- מחוסרי כפרה אם משטבל הוא מחלל לא כל שכן
- 20 עד שלא טבל ההן טבול יום מה את עבר ליה טבול
- יום מן המת אחא חמי טמא מת אינו מחלל לא כל
- שכן טבול יום מן המת אלא טבול יום מן השרץ

- 3 וטמאת] וטומאת.
- 4 התרום] תרום.
- 6 רעתיה] רעתה. שנייה] שניא. בעלין] בעלים.
- 9 שיפיתה] שיפיתה.
- 10 כל] וכל. עלין] ד מסיף: תשובה וכצ"ל. תנינן] חנינה.
- 11 רו יכיל מימר לון] דאינון יכלין מימר ליה.
- 12 אמרתם] אמרת. שאין מילת] שמילת.
- 13 חומר] חמ' . שמילת] שאין מילת.
- 14 כל] וכל.
- 15 גופתה] גופתה. בעה] בעיא. למיר] למיר.
- 16 למיר] למיר.
- 17 מת] ליהא בכך.
- 18 לה] ליה. והא תנינן] והתנינן.
- 20 עבר] עביר. טבול] בטבול.
- 21 אחא] איהא.

[מג]

שרידים חדשים

דעט

אתא חמי טבול יום מן המת אינו מחלל כל שכן טבול
יום מן השרץ אמ' ר' שמואל בר יודן במנעי זבין
רבנין דקיסרין פתרין כולה בוב טבול יום שראה אחת
25 טמא מת שראה שחים מחוסר כיפורין שראה
שלוש על דעתון דדרומייה מגע זב כוב נשמעיה
י: הוב דמר ר' לעזר בש' ר' הושעיה ונשא אהרן את
עין הקדשים עוון הקריבים לא עוון המקריבין מה

23 אתא [מג] איחא. כל שכן לא כל שכן.

24 במנעי] מנעי.

25 רבנין] רבנן.

26 כיפורין] כיפורים.

27 שלוש] שלש. דדרומייה] דרומאי. נשמעיה] נישמעיה.

28 הזכין הדא. דמר] דאמר.

29 עוון] עוין. עוון] עין. מה] מהו.

כ"ו.

1 רס מגע זב ודכווחה
הדה אמרה היה צבור מנעי
אינן עושין בטומאה: ח'. חמא בר
בה בש' ר' בן חנינה כרוי לפרסמו להודיע
5 קל בו אמ' ר' הריני שורפו לפני הבירה מעצי
אין שומעין לו לא צורכה דלא אמ' הריני שורפו
על גני מעצי עצמי כל שכן אין שומעין לו אמ' ר'
ירמיה בש' ר' הלא להודיע לבא אחריו שהוא צויקן
תידע לך בכל אתר לית צווח ליה צויקן והכה את צווח
10 ליה צויקן קל היקלו באכסניי ר' יוהנן אמ' מגדל היה
עומד בהר הבית והיה קרוי בירה ר' שמעון בן לקיש
אמ' כל הר הבית היה קרוי בירה ולבנות הבירה אשר
הכינותי: ט' תגי ר' חייה פסול גוף נשרף מיר פסול

2 הדה] הדא.

3 ח' [ה] הלכה ח'.

7 אמ' [ל] יתא כך.

8 הלא] הילא. צויקן] צויקן.

9 לית] לא. והכה] וכא.

10 ר' אמ' [א] יר.

12 היה] ליתא כך. בירה] ד מוסיף: לעשות הכל.

13 ט' [ל] ליתא כך. פסול גוף] פסול פגול גוף הוא. עיין של"כ 489. נשרף] ונשרף. מיר]

ד מוסיף: נטמאו כעלים או שמתו.

מכשיר טעון צורה אמ' ר' יוסה מתניחה אמרה כן פסח
15 שיצא או שניטמא פסול גוף הוא ונשרף מיד ניטמו
הבעלין או שמתו פסול מכשיר הוא ומעון צורה ר'
חמא בר עוקבה בש' ר' יוסה בר חנינה ר' נחמיה ור'
יוחנן בן כרוקה שניהם אמרו דבר אחר דתני אמ' ר'
נחמיה וכי מפני אנינה נשרף והלא לא נשרף אלא מפני
20 אחר והלא פינחס היה עמהן דבר אחר והלא מותר
לאוכלו מבערב על דעתיה דר' נחמיה ישרוף וימנה
סבר ר' נחמיה שלושתן נשרפו והיה לו לפינחס לאכול
ואדיין לא נחמנה כהן גדול והיה לו לאכל מבערב סבר
ר' נחמיה אנינות לילה תורה אמ' ר' ירמיה אף ר' יוסה
25 הגלילי דכוותהון דתנינן תמן חטאת שקבל דמה בשני
כוסות יצא אחר לחוץ הפנימי כשד נכנס אחר לפנים
ר' יוסה הגלילי מכשיר בחיצון וחכמ' פוסלין אמ' ר' לעזר

16 ניטמן ניטמאו. ה"י תלויה.

16 הבעלין הבעלים.

17 עוקבה עוקבא.

19 והלא והא.

20 נשרף נשרף. היה ד מוסיף: לשלשתן. לשריף לשרף.

23 שלושתן שלשתן. והיה היה. לאכול לובל.

24 לן מוסיף ד: לאהרון. לאכל לובל.

25 אנינות אנינה. אף אף. יוסה יוסי.

26 שקבל שקיבל.

27 אחד ד מוסיף: מהן.

28 יוסה יוסי. וחכמין וחכמים. פוסלין ד מוסיף: ו שורות. אר' יוסי.

היוצא. ועיין ש"יכ 490.

מרצה עז

כ"ז.

- 1 דע לך שהוא פס
והוא כשר תרע
עומד במ תו ו
נכנס מקצת דמה יפה עש
6 הגלילי ררש מפני שלא נכנס כל דמה נים

3 עוסר ליחא בד.

[מה]

שרידים חדשים

רפא

אוחה האם נכנס כל רמה לפנים יפה ע . . . תן שש . . .
 מה שעמון דרבנין וכל חטאת אשר יובא מרמה
 מקצת רמה מה שעמה רר' יוסה הגלילי הן לא ה
 את רמה אל הקודש כהרה רתני ר' יוסה הגלילי או' אי
 העניין הזה המדבר בלא בפריס הנשר
 10 ליתן עליהן בלא תיעשה על אכילתן ללמר
 נשרפין לפני הכירה אמרו לו מניין לחטאת שאם נכנס
 מרמה לפנים תהא פסולה אמ' להן לא מן הרין קרייה
 רכת' הן לא הובא את רמה אל הקודש פנימה הא אינו אושר
 מרמה אלא כל רמה תשובה לר' עקיבה שהיה או' מרמה
 15 אפילו מקצת רמה: י' עצם שאין עליו בשר ר' יוחנן אמ'
 אסור לשברו ר' שמעון בן לקיש אמ' מותר לשוברו מתיב
 לר' שמעון בן לקיש והא תנין העצמות והגירין והגותר ישרפי
 בששה עשר ויקוץ מפני המוח שבקולית ויחלוץ את
 20 הבשר מן העצם ויהנה מן העצם סברין מימר שאין
 חולצין את הפסול אמ' ר' לעזר אפילו תימר חולצין את
 הפסול פתר לה כר' יעקב דר' יעקב אמ' הבא בכושר
 משעה ראשונה ונטמא אסור בשביעית (!) העצם
 ר' אמי בש' ר' לעזר מה טעם אמרו העצמות והגירין
 25 והגותר ישרפו בששה עשר שהעורף יש בו משם
 יובר ר' שמואל אמ' נימנין על מוח שבקולית נימנין
 על מוח שבראש ואין נימנין ררך האזון ואין נימנין

7 טעמון דרבנין טעמא רבנן.

8 הקודשן ד' מוסיף: פנימה. כהרהן כהרא. יוסהן יוסי.

11 בלא תיעשהן לא תעשה.

12 לפנין בבית.

13 אמ' להן ליחא כך. קרייהן קרייא.

14 רכת' ליחא כך.

16 אפילו מקצת רמה לא כל רמה. עיין שלייכ 49. י' הלכה ט'

17 מתיב ד' מוסיף: ר' יוחנן.

20 שאין אין.

21 ר' לעזר ר'א. אפילו ואפי'.

21-22 את הפסול ליחא כך.

22 הבאן וכא טאו: הכא.

23 ונטמאן וניטמא. בשביעיתן כשבירת. וכצ"ל.

24 אמין אימי.

25 מסם מסום.

26 ר' ליחא כך.

26-27 ר' שמואל . . . האזון שמואל אמר נימנין על מוח שבראש ואין נימנין על מוח שבקולית, נימנין על מוח שבראש שהוא יכול להוציא ררך האזון.

רמב

לוינגר

[מו]

על מוח שבקולית שאינו יכול להוציאו אלא דרך האוזן
שבירה ר' יוחנן אמ' נמנין על מוח שבקולית ר' יעקב
30 בר אחא בש' ר' יוחנן אין נמנין אם נמנה נמנה על רעתיה

28 אלא, אלא תלויה. האוזן נמחק ע"י המעתיק.

29 נמנין נימנין.

30 נמנין נימנין. ד' מוסיף: על מוח שבקולית. אפ"ן ואם.

כ"ח.

- 1 ני אוברן

 מש ראשונה
 שבירת העצם מה חמית מימר כן לא
 5 רו ממנ ער בקר והנותר ממנו ער בקר באש
 רפו אחר שני בקרין אחר בוקרו שלחמשה עשר
 בוקרו שלששה עשר וכ הנותר מבשר הזבח
 מהוא להצית את האור במר חמץ מן דיליף לה
 אסור מן רלא יליף לה מן הנותר מותר אמ' ר'
 10 ידרו לה כשיטת ר' ישמעאל אמ' תמן תינוק
 מנו נימול בין יום בין בלילה והבא עיבר זמנו
 נשרף בין ביום בין בלילה: "א" גירין הרכין ר' יוחנן אמ'
 נימנין עליהן ר' שמעון בן לקיש אין נמנין עליהן ר' יעקב
 בר אחא בש' ר' זעורה מחלפה שטתיה רר' יוחנן ומחלפה
 15 שטתיה רר' שמעון בן לקיש דאחפלגון רתנין תמן

- 1 אוברן] אבדן.
 4 כן] ליחא בד. לא] ולא.
 5 בקרן בוקר. בקר] בוקר.
 6 רפון] תשרפון. בקרין] בקרים. שלחמשה] של ארבעה.
 7 שלששה] של חמשה. הובחן] ד' מוסיף: ביום השלישי באש ישרף.
 8 מהוא להצית] מהו להצות. מן] מאן. לה] ליחא בד.
 9 מן] מאן.
 10 ישמעאל] ד' מוסיף: כמה רר' ישמעאל.
 11 נימול יום] נמול בינ. בין] ובין.
 12 "א"] הלכה י'. גירין] גידים.
 13 לקיש] ד' מוסיף: אסר. נמנין] נימנין.
 14 זעורה] זעירה. שטתיה] שיטתיה. ומחלפה] מחלפה.
 15 שטתיה] שיטתיה. דאחפלגון] דאחפלגון.

[מז]

שרידים חרשים

רפג

אלו שעורותיהן כבשרן עור האדם ועור החזיר
שלושב ואמ' ר' יוחנן לא שנו אלא לאסור ולטומאה
אבל ללקות עור הוא ואין לוקין עליו משם נבילה ר'
שמעון בן לקיש אמ' משנה תמימה שנה רבי בין
לאסור בין ללקות בין לטומאה מחלפה שטתיה רר'
שמעון בן לקיש חמן עבד לה בשר והכא לא עבר
כשר אמ' ר' יודה כר פוי שניה היא חמן שהוא עור ועור
סופו להקשות כל שכן מחלפה שטתיה רר' שמעון
בן לקיש מה אין חמן סופו להקשות הוא עבר
לה בשר כאן שאין סופו להקשות לא כל שכן אמ' ר'
אבון טע' רר' שמעון בן לקיש ואכלו את הבשר לא נידין
רבנן דקיסרין אמרין ר' חייה ור' יסי חר מחלף חר
. הרן תנייה מן רמחלף לית ליה בהרן ק
ישבור ר' יוסה ר' זעורה בש תהא
. ר מהגרת ר' יונה אמ' ר' זעורה ור' בא תריהון בשם
ר' יוחנן חר אמר עד כרי שתרא היר מתגרת וחרנה
אמ' אפילו

- 16 אלו] אילו. שעורותיהן ה"ל הראשונה תלויה. החזיר חזיר.
17 שלושב] של יישוב. ד' מוסיף ה' שורות וחצי: ר' יוסה . . . עורות. ועיין שליכ' 402.
ואמ' א' לאסור] לאיסור.
18 ממש] ממש.
19 תמימה] שלימה.
20 לאסור] לאיסור. שטתיה] שיטתיה.
21 חמן] ד' מוסיף: הוא. לה] ליה. והכא] וכא. עבר] ד' מוסיף: ליה.
22 שניה] שנייא .
23 שטתיה] שיטתיה.
24 אן] אין. שטופו] סופו.
25 לה] ליה.
26 נידין] נידים.
27 רבנן] רבנן. ור' יסי] ר' איסי. מחלף] מיחלף. חר] וחר.
28 תנייה סן] תנייא סאן. בהרן] כאילין.
29 יוסה] יוסי. ר' זעורה] ור' זעורא.
30 ער] ליתא בך. וחרנה] וחרונה.

לשרידים החדשים

מאת העורך

חיתי ליה לפרופ' לוינר שנתגלגלה זכות גדולה על ירו לזכות את הרבים בעשרים ושמונה קטעים של הירושלמי פסחים. עכשיו יש ביריג קטעים מגני מצדים על פסחים מפרק ב' עד פרק ז'. מן הראוי הוא להעריך בקצרה את המציאה החדשה הזו. חושבני שלא נמים אם נחליט שהקטעים הללו לימדו אותנו בייחוד על ההישגים של מפרשי הירושלמי. לא מצאנו כאן אף גירסא אחת חדשה שחשנה את העניין ושחסתור את פירושי המפרשים. אמנם יש בקטעים הללו כמה גירסאות שאינן מאשרות את תיקוני המפרשים, אבל הגירסאות ההן מתאימות לנוסח הרפוס, ואנו יכולים לומר כשם שבטלנו את גירסת הרפוס כך לא נקיים אותה אפילו אם היא מאושרת ע"י הכת"י. כי לפי הידיעות שביריג לא נוכל בשום אופן לקיים את הגירסא שברפוסים וכת"י זה (כ"ד) שבילה עולה משכב ומושב וכדומה. והרי לפעמים יש ביריג להוכיח ע"פ גירסאות הראשונים שגירסת הרפוסים המאושרת ע"פ הכת"י שלנו אין לה קיומו. ולא עוד אלא שבכמה מקומות ברור שנוסח הקטעים משובש וצריך לתקנו ע"פ הרפוסים.¹

וכן וודאי גמור הוא שגירסת הכת"י (כ"ג) ואילך) משוכשת וצריך להפך שם את הגירסא ולגרוס כגירסת הרפוסים בשבת פ"ט וכהשלמת בעל הק"ע שם: אין תעבדיגון (כלומר, אילין תינוקות ספיקות) כרכר שיש לו קצבה (כלומר, שלא כפסחים) והוא שיש שם תינוק אחר למול. נאין תעבדיגון כדבר שאין לו קצבה אפילו אין שם תינוק אחר למול. וע"ז אמר ר' יוסה: מלהון ררבגן עברון לון כדבר שאין לו קצבה (כלומר, כמו פסחים, ומ"מ): והוא שיש שם תינוק אחר למול. וכונת ר' יוסי היא לרב חסרא שאמר לעיל שם: תיפתר שהיתה שם חבורה אחת שלא שחטה, כלומר שגם בפסח צריך שיו, כמו שפרש לנכון בספר ניר בשבת שם.

אבל בכ"ז ואעפ"י כן, צדק לגמרי הרב המויל שהחליט (לעיל עמ' ר"מ): אם כ"י ישן נושן כזה מעיד על הרפוס דאוי עוד הפעם לעיין ברב"י. אחרי העיין נ"ל שלכל הפחות במקום אחר עלינו להניח את ההנחה ולחפוס בנוסח הרפוס המקויים ע"י הכת"י שלנו. כונתו לפ"ה ה"ב, ל"ב ע"א (כ"ג) ואילך): ומשנתה למחשבת פסול? היך עבירה שחטו לשם עולה על מנת לזרוק דמן למחר מכל מקום פסול הוא. אין תימר משנתה למחשבת פסול פיגול הוא. אין תימר אינו משנתה למחשבת פסול. בירושלמי כפשוטו עמ' 456 קבלתי את הגרסה המפרשים והפכתי את הגירסא. עכשיו נ"ל שאין צורך בהגדה אלא שאין, למחשבת

1 עיין ט"ן ואילך ומ"מ בהירושלמי כפשוטו עמ' 478.

2 עיין כ"ד: יצא דם שאינו זבח, וצ"ל, כמו בדפוסים: יצא עוף (כו' ו, דס"ג) היא כפילות מוטעית מן השורה שלמעלה. ועיין גם כ"א: כ"ג ועוד.

[מט]

לשרירים החדשים

רפה

אלא, במחשבת³. ושאלת הירושלמי היא שאם הוא משתנה במחשבת פסול (כלומר אפילו במחשבת זריקה שלא בזמנה) הרי דינו כקרבן כשר שפיגל אותו, והוא פיגול. אבל אם אינו משתנה במחשבת פסול (מכיוון שבאותו זמן ששינה אותו לשם עולה חשב לפגל אותו) הרי הוא נפסל בזה ששחטו לשם עולה (שלא הועילה מחשבתו לשנותו), וממילא אין מחשבת פיגול חלה עליו, והוא פסול.

כאמור לעיל, וכמו שהדניש פרוף' לוינגר בהקדמתו, חשיבות מיוחדת נודעת לקטעים שלנו שהם מקיימים בהרבה מקומות את הגדות המפרשים. אחת המציאות החשובות ביותר היא הגירסא (126¹): שכן צריכה להלל. ברפוסים הגירסא היא שכן נצרכה להלל. והמפרשים נדחקו מאד לפרשה. ובירושלמי כפשוטו (עמ' 426) הבאתי את הגהת הגאון ר' יהושע משקלאוו שהגיה מרעחו: שכן נצרכה להלל, כלומר שהרי גם הלל הזקן שאל למה הפסח אינו בא מן הבקר (עגל), וסיימתי שם: ,ופירוש זה נל קרוכ לווראי, והוא מתאים מאד לסיגון הירושלמי ולדוחיו'. הכתי' מקיים את הכרעתנו.

וכן ב: דברי הכל ועשו אותו כמטמא בספק קבר התהום. גם גירסא זו מקיימת את פירושו של הגר"מ אפשטיין במיכל המים, וכמו שהכרענו בירושלמי כפשוטו עמ' 484.

וכן ב:19: תגה' ר' יוסה איזה הוא גרי מקולס וכו'. ברפוסים הגירסא היא: דתני ר' יוסי הגלילי אומר אי זהו גרי מקולס וכו'. בספרי הגל' מחקתי את המלים, דתני ר' יוסי הגלילי אומר² מפני שאין כאן קשר עם מ"ש בירושלמי לעיל שם. הכתי' שלנו מאשר את עצם הפירוש, אלא שהרווחנו שאין כאן ברייתא סתמית אלא ברייתא של ר' יוסי.

בדרך כלל אין הכתי' שלנו משלים חסרונות שנשמטו לפנינו בירושלמי. המקום היחיד הוא בפ"ה ה"ד, ל"ב סע"ב: ר' יוחנן אמר לשוחט אף על פי שאינו מבני חבורה, לאחר מבני חבורה אף על פי שאינו שוחט. אבל מחוץ הכתי' נראה שצ"ל בירושלמי: שאינו מבני חבורה ור' יעקב בר אחא ר' יוחנן לשוחט אף על פי שאינו מבני חבורה, לאחר מבני חבורה אף על פי שאינו שוחט. לפי גירסא זו סבר סתם הירושלמי על רעתיה רר' יוחנן שאינו לוקה אלא אם יש לו חמץ לשוחט אעפ"י שאינו מבני חבורה, אבל לא שמענו דעתו ביש לו חמץ לבן חבורה ואין לו לשוחט. ובבבלי ס"ג ב': בעא מיניה רב אושעי' מר' אמי אין לו לשוחט ויש

3 כבר העירוהי בכ"מ שבכל ספרות א"י משתמשים תכופות בל"מ"ד השטושיה במקום ב"ה. ועיין עכשיו בספרו הגדול של סהר"ן אפשטיין, סבוא לנוסח המשנה 1110 נאילך.
4 נגד הרב אברסקי שכתב בחידושו לחוספתא פסחים עמ' 228 על הגהה זו: ואינו נראה לי וכו'.

5 צ"ל: תני.
6 ועיין גם בקטעים שלנו מ"ט"ן שנשתרבכו שם בטעות המלים יוסה הגלילי. עיי"ש.
7 כמובן שבעניין סטות אין להחנא ולהשלים אותם כשעה שאין שום קושי בנוסח. מן הקטעים אנו למדים (20²) שצ"ל: אפר ר' ירמיה 'ולפינו סתם'. כ"א: אמ' ר' יוסהן כיר' כון 'ולפינו ר' יוסה סתם'. 20³ כ"ב: אמ' ר' יוחנן בשם ר' ינאי 'ולפינו: כסם רבי'.
8 עיין בצילום שצרפנו לקטעים וס'ש להלן.

לו לאחר מבני חבורה מהו וכו'. ועיין ברש"י ד"ה רב אושעיה. אבל לפי נירסה הירושלמי בכת"י נראה שרב אושעיה שאל על סתם רבדרי ר' יוחנן כאן שהיו ידועים לו, ור' אמי פשט ליה כשיטת ר' יעקב בר אחא.

ולעניין כתיב הקטעים אין להוסיף הרבה על מה שכתב הרב המג"ל. יש לנו כאן הכתיב הטיפוסי של כתבי הגניזה אלא שיש לציין שהסופר כותב בקביעות אביר במקום אויר. וכבר העירוני בהירושלמי כפשוטו עמ' 221 על דברי הרמב"ן בפירושו לבראשית ל"ב: ונהנו בירושלמי אביר בבי"ת במקום וי"ו, שאינם מקפידים בכך, עיי"ש כמה דוגמאות מדפוסים וכ"ל. וכן בר"ש כלאים פ"ה מ"ג: ובירושלמי (כ"ח סע"ד) וכו' שנייה היא שא בר הכרם מקיף, כלומר זמורות הכרם מלשון איברי של אדם. ואית דגרסי אויר הכרם מלשון אויר. ודבריו לקוחים מפי' הדיבמ"ץ במקומו. וכ"ה באמת בירוש' כ"ל שם: שאביר הכרם וכו', ובגליון כתב הסופר: שאויר. וכן בכ"ל שם פ"ו ה"ב וה"ו כמה פעמים לאביר, אביר, והוגה בכת"י אחר: לאויר, אויר. וכן נמצא כתיב זה גם בהיכלות רבתי, עיין מ"ש יוחנן לוי בתרביץ שי"ב (ת"ש), עמ' 165 ובהערה 10 שם. ועיין עכשו במבוא לנוסח המשנה למהרי"ן אפשטיין עמ' 1223, ויש להוסיף שם את החומר שהבאתי בספרי הג"ל ומ"ש כאן.

וכן כותב הסופר שלנו **כ"ך**: שליושב (במקום שלישוב), עיין במבוא הג"ל, עמ' 1256.

בקטעים שלנו נמצאות כמה מלים מנוקדות, **ב**: חייל, **ב**: דע"ל, **ב**: לאילן, **ב**: מנינס, **ב**: בצונות, **ב**: לשריף. בסוף עלי להעיר שע"פ הצילום שאני מצדפו כאן הייתי קורא בקטע **ב** ואילך: לכלבו פטור או מאחר דרב אמ' לוקין על אכילתו חייב ר' ש... בן לקיש אמ' עד שירא שוחט לאחר מבני חבורה... חנן א'... לשוחט אף על פי שאינו מבני חבורה ר' יעקב בר אחא. ר'... כשאנו מסתכלים היטב בצילום אנו רואים שמפני איזו סיבה (קלקל הגייר?) השלים הסופר את האותיות, ילת", ורה", אח" למטה בין השורות.

9 מ"ט"ז ואילך (ארבע פעמים). **כ"ב**: 10 ה. יורדי חלויה בין השורות.

בן יוסף אבא...
 ליוחא...
 לישוח...
 על פני שאינו...
 ושמעון...
 דעשה...
 עם אנו...
 נתון...
 ביוחא...
 גם לוחק...
 דעשה...
 הפסח...
 שלמערב...
 מארבעה...
 אותן...
 אותן...
 כהן...
 מצד...
 עשר...
 מה...
 לשמו...
 ועל...
 ושל...
 וכן...
 לשמו...
 זמיר...
 וזה...